

Plenum

Onsdag 28.4.2021 kl. 14.01—16.30

3. Statsministerns upplysning om planen för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin

Statsministerns upplysning SU 2/2021 rd

Debatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 3 på dagordningen är statsministerns upplysning om planen för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin. Efter statsminister Sanna Marins anförande ger jag ordet för repliker enligt eget övervägande. För behandlingen av ärendet reserveras högst 2 timmar. — Statsministern, var så god.

Debatt

14.02 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus julkaisi 9. huhtikuuta suunnitelmaluonnoksen rajoitusten purkamiseksi kesää kohti. Suunnitelmaluonnosta käsiteltiin myös yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa 8. huhtikuuta ennen sen julkaisua. Julkaisun yhteydessä käynnistettiin viikon mittainen avoin kommentti- ja lausuntokierros Ota kantaa -palvelussa. Kommentteja ja lausuntoja saatiin yhteensä 2 141, joista yhteisöjen antamia lausuntoja oli 115. Näiden lisäksi erillislausuntoja saatiin 29. Järjestimme myös kaksi kuulemistilaisuutta, yhden työmarkkinajärjestöille ja toisen kuntatoimijoille. Kansalaisten mielipiteitä purkamissuunnitelmasta selvitettiin Otakantaa.fi-komentointimahdollisuuden lisäksi kyselytutkimuksella, jotta ihmisten ääni saataisiin mahdollisimman laajasti kuuluviin.

Avoin kommentointimahdollisuus toi valmisteluun tärkeitä näkökulmia. Saimme arvokasta tietoa siitä, miten ihmiset ovat kokeneet rajoitukset ja suositukset ja mitä odotuksia niiden purkamiseen kohdistuu. Kyselytutkimuksen mukaan enemmistö suomalaisista suhtautui koronaepidemiaan ja sen vuoksi tehtyihin rajoituksiin hyvinkin kärsivällisesti. Kommenttikierroksen perusteella tärkeät teemat erottuivat selvästi. Vastauksissa korostui esimerkiksi huoli lapsiin ja nuoriin kohdistuvista rajoituksista, ja näitä toivottiin purettavan ensimmäisenä. Tapahtumien avaamiseen toivottiin selkeitä ohjeita ja ratkaisuja. Useissa palautteissa korostettiin alueellista päätösvaltaa, alueiden erojen huomioimista rajoitusten purkamisessa ja rajoitustoimien kohdentamista alueellisesti. Hallituksen suunnitelmaan tehtiin saadun palautteen perusteella useita täsmennyksiä. Hallitus hyväksyi suunnitelman 20. huhtikuuta neuvotteluissaan.

Arvoisa puhemies! Suunnitelman tarkoituksena on toimia suuntaa-antavana työkaluna hallitukselle ja alueellisille viranomaisille rajoitusten hallittuun ja vaiheittaiseen purkamiseen sekä luoda näkymä tulevista kuukausista kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille. Rajoituksia ei voi purkaa huolettomasti tai ennenaikaisesti. Rajoitusten hallittu purkaminen

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

edellyttää, että me kaikki kannamme vastuuta voimassa olevien rajoitusten ja suositusten noudattamisesta. Mikäli onnistumme pitämään epidemiatilanteen nyt hallinnassa, voidaan rajoituksia purkaa kevään edetessä ja kesään tultaessa. Epidemian hallinta yhdessä rokotusten edistymisen kanssa voi tarkoittaa kesää, joka on lähellä normaalia.

Rajoituksia puretaan epidemiologisen tilanteen sallimissa rajoissa. Suunnitelmat yhteiskunnan avaamiseksi perustuvat käytettävissä olevaan tutkimustietoon, mallinnuksiin, ennusteisiin ja seurantaan sekä näiden perusteella tehtävään kokonaisharkintaan. Suunnitelma sisältää rajoitustoimien purkamisen periaatteet, epidemiologiset edellytykset, tavoiteaikataulun ja vaiheet, joissa rajoitukset puretaan.

Rajoituksia puretaan suuntaa antavan tavoiteaikataulun mukaisesti. Suuntaviivat rajoitusten purkamiselle ovat kuukausikohtaiset. Tämä johtuu siitä, että epidemian kulku on vaikeasti ennustettava ja epidemiatilanne maan eri alueilla on hyvinkin erilainen. Hallitus arvioi kahden viikon välein rajoitusten purkamisen edellytyksiä ja päivittää tavoiteaikataulua. Näin tietoa rajoitusten purkamisen epidemiologisista vaikutuksista pystytään hyödyntämään. Mikäli tilanne paranee nopeammin kuin suunnitelmassa on ennakoitu, voidaan rajoituksia purkaa aiemmin. On myös mahdollista, että joillain alueilla rajoituksia joudutaan myös jatkamaan, palauttamaan tai kiristämään uudelleen, jos epidemiatilanne heikkenee.

Keskeinen periaate suunnitelman taustalla on, että rajoituksia tulisi purkaa pääsääntöisesti käänteisessä järjestyksessä niiden asettamiseen nähden. Huomioon tulee kuitenkin ottaa myös kertyneet tiedot eri rajoitustoimien vaikuttavuudesta. Lisäksi rajoitusten purkamisessa huomioidaan lapset ja nuoret ensin -periaate, ja siten rajoitusten purkaminen aloitetaan lasten ja nuorten toiminnasta. Hallitus pitää myös tärkeänä, että rokotesuojasta saatavan tiedon perusteella päivitetään ikäihmisiä koskevia rajoituksia ja suosituksia.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto antoi yleisistunnossaan tiistaina 27. huhtikuuta asetukset valmiuslain toimivaltuuksien käytön kumoamisesta ja totesi, että maassa eivät enää vallitse valmiuslain 3 §:ssä tarkoitetut poikkeusolot. Hallitus katsoo, että koronavirusepidemia on hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Uusien koronarustapausten määrä on kääntynyt viimeisen viiden viikon aikana selvästi laskuun, mikä on merkki siitä, että Suomessa epidemia on tällä hetkellä rauhoittumassa. Rokotuskattavuuden kasvaessa pienenee myös riski vakaville sairaus- ja tautitapauksille.

Arvoisa puhemies! Ravintolat avattiin asiakkaille kaikkialla Suomessa 19.4. Voimassa on kuitenkin edelleen tiukkoja rajoituksia, jotka koskevat aukioloa, anniskeluaikoja, asiakkaiden oleskelua ja liikkumista ravintolan tiloissa sekä asiakaspaikkamääriä. Perusopetuksessa ja toisella asteella on voitu siirtyä jo huhtikuun aikana asteittain lähiopetukseen kuitenkin terveysturvallisuudesta tarkasti huolehtien, ja lasten ja nuorten ryhmäharrastustoimintaa ulkona on voitu jatkaa.

Epidemiatilanteen edelleen parantuessa voidaan toukokuussa avata julkisia tiloja ja myös yksityisiä tiloja, kuten kirjastoja ja museota, terveysturvallisin järjestelyin. Myös aikuisten ulkona tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa voitaisiin avata toukokuun lopussa tai kesäkuun alussa. Toukokuun loppuun mennessä voidaan myös avata rajayhteisöjen välinen liikenne Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välisillä maarajoilla, mikäli maiden epidemiatilanne sen mahdollistaa. Kesäkuussa mahdolliseksi voisi tulla kokoontumisrajoitusten sekä ravintoloita koskevien asiakaspaikka- ja aukiolorajoitusten lieventäminen. Ulkona tapahtuvia lasten ja nuorten kilpailu- ja harrastetapahtumia sekä kesäleirejä voitaisiin pitää. Kesäkuun aikana voitaisiin alkaa järjestää myös lasten ja nuorten sisäti-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

loissa tapahtuvaa harrastustoimintaa. Yleisötilaisuuksia voitaisiin järjestää osallistujarajoituksin.

Sisärajarajoituksia lievennettäisiin siten, että avattaisiin työmatkaliikenne sekä perheiden ja sukulaisten matkustaminen. Rajojen terveysturvallisuudesta on kuitenkin huolehdittava vielä pitkään, ja rokotetodistus tulee osaksi matkustamista. Suomi tukee ja edistää EU:n yhteisen rokotetodistuksen kehittämistä.

Arvoisa puhemies! Arviomme on, että heinä—elokuussa työikäinen väestö on saanut ensimmäisen rokoteannoksen sekä ikääntyneet ja riskiryhmiin kuuluvat jo toisen rokoteannoksen. Heinä—elokuussa voisimme lieventää tai jopa poistaa kokoontumisrajoituksia sekä yleisötilaisuuksien osallistujarajoituksia. Elokuussa avattaisiin mahdollisesti myös kolmansien maiden työmatkaliikennettä, mutta tähän liittyy vielä paljon epävarmuuksia. Tavoitellun aikataulun toteutumiseen matkustusrajoituksissa vaikuttaa epidemiatilanteen ja rokotekattavuuden lisäksi myös EU:n yhteinen linja kolmansista maista suuntautuvassa matkustamisessa.

Vaikka epidemiatilanne Suomessa on viime viikkoina mennyt parempaan suuntaan, on meidän silti varauduttava myös siihen, että tilanne voi pahentua. Lisäksi naapurimaiden tilannetta tulee seurata tarkoin. Jokainen meistä voi vaikuttaa vastuullisesti toimimalla siihen, että kesä olisi meille kaikille parempi. Valtioneuvosto seuraa tilannetta säännöllisesti myös koko kesän, ja tilanteen muutoksiin on valmius reagoida tarvittaessa nopeasti. On mahdollista, että esimerkiksi elokuun lopussa tartuntojen määrä saattaa hiljalleen nousta, kun kontaktit etenkin oppilaitoksissa ja työpaikoilla lisääntyvät. Syksyn epidemiatilanteeseen varautumista ja sitä koskevia suunnitelmia tarkastellaan viimeistään elokuun alussa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. Nyt siirrymme keskusteluun, ja pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää keskustelussa vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja V-painiketta käyttäen varaamaan puheenvuoron. — Keskustelun aloittaa edustaja Tavio.

14.10 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kiitos pääministerille esittelystä.

Asia, mikä minua tässä koronan hoidossa huolestuttaa, on jonkinlainen maalaisjärjen katoaminen. Tätä koronahysteriaa ja -paniikkia on ehkä viety jo osittain liian pitkälle, mikä on näkynyt hallituksen toiminnassa esimerkiksi näiden esitettyjen liikkumisrajoitusten ja sen tavoitteen osalta, että yrityksiä lähdettäisiin ihan sulkemaan, mikä sitten todettiin myös perustuslain vastaiseksi. Eli nämä hallituksen toimet eivät ole aina olleet oikein tieteelliseen näyttöön perustuvia, vaan se tieteellisyys sen taustalla, mitä hallitus on ajanut, on ollut aika ajoin tosiasiaa aika huteraa. [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] Kysyn silti tämän kritiikin ohella todella vilpittömästi sitä, olisiko mahdollista jatkon kannalta pyrkiä tekemään [Puhemies koputtaa] jotain laaja-alaisempaa tieteellistä analyysia näiden toimien suhteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

14.12 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki toivomme, että hyvä koronataartuntojen kehitys jatkuisi ja todella pääsisimme tästä kurimuksesta. Samaa aikaan on kuitenkin huomattava, että itse asiassa maailmalla ennätys tartunnoissa, maailmalla ennätys myös menehtyneiden määrissä on viimeisen viikon ajalta, ja onkin

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

ihan mahdollista, että vielä elo-syyskuussa tulemme tarvitsemaan matkustukseen liittyviä aivan erityisiä sääntöjä, jotta tilanne pysyisi Suomessa hyvänä. Miten on mahdollista, hyvä hallitus, että vielä toissa päivän lehdissä sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet kertoivat, että on työryhmä, jossa tarkastellaan erilaisia vaihtoehtoja rajoilla tapahtuvan koronaturvallisuuden varmistamiseen? Tässä on vuosi nyt mennyt, kun on mietitty, voitaisiinko edellyttää lähtömaassa tehtävää testiä, voitaisiinko edellyttää todistusta — muut Pohjoismaat sen jo tekevät. Eikö hallitus nyt viimein voisi lopettaa työryhmät ja varmistaa, [Puhemies koputtaa] että toukokuussa Suomeen tullaan koronatodistus kädessä, niin että meidän satamat ja lentokenttä [Puhemies koputtaa] eivät ruuhkaudu?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

14.13 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että me olemme kokoontuneet käsittelemään exit-suunnitelmaa. Meillä on nyt 13 kuukautta takana tätä koronakriisiä, ja nyt me keskustelemme täällä ulospääsystä siitä kriisistä.

Suomihan on kaikilla mittareilla pärjännyt hyvin tässä. Meillä on ollut vaikeita vaiheita, mutta nyt viimeisen viiden viikon aikana meidän ilmaantuvuuslukumme on tullut alas tasolta 173, ja viimeisin on tietääkseni 64. Mutta aivan niin kuin pääministeri tässä korosti, meillä on edelleen syytä varovaisuuteen. Viimeksi esimerkiksi Tornion alueella on esiintynyt vakavia tautiryppäitä. 6 meidän 21:stä sairaanhoitopiiristä on edelleen yli 50:n ilmaantuvuudessa ja vastaavasti 15 on alle.

Korostaisin tässä erityisesti sitä, että edessä on kenties kansainvälisesti voimakas talousbuumi, kun tämä exit on nyt joka maassa, lukuun ottamatta nyt täällä mainittuja tiettyjä maita, [Puhemies koputtaa] joissa on erittäin huono tilanne aukeamassa, ja tähän täytyy olla myös valmiutta meillä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

14.14 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan erinomaista, että tämä tautitilanne on edennyt nyt siihen pisteeseen, että meillä on exit-strategia, jota me voimme toteuttaa. Tartuntaluvut pienenevät koko ajan, rokoteohjelma etenee, menemme kesää kohti, ja ihmiset ovat paljon valoisammalla mielelläkin. Mutta samaan aikaan on kuitenkin syytä muistaa, että meillä on monia toimialoja, joilla on valtavan suuri ahdinko edelleen, kymmeniätuhansia työttömiä ihmisiä. Sen takia nostan esille sen, että on tärkeätä, että tämän strategian ohessa kykenisimme luomaan selkeän ohjelman, miten Suomi avaa mahdollisuuksia matkustaa ei pelkästään Suomesta muualle vaan erityisesti tänne Suomeen ulkomailta. Sitä kautta voisimme antaa selkeän päivämäärän, milloin meillä on käytössä systeemi, että ne, joilla on rokote tai negatiivinen testituloks tai todistus sairastetusta taudista, pääsisivät tänne Suomeen, ja matkailuala voisi käynnistää myynnin ja saataisiin heillekin valoa tulevaisuuteen. [Puhemies koputtaa]

Tällaisia eväitä tähän erinomaiseen suunnitelmaan haluaisin antaa. [Sari Sarkomaa: Eikö niitä viikon aikana saatu sovittua?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kari.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

14.15 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on selvinnyt tästä pandemiasta, tästä kriisistä, tilanteeseen nähden hyvin, ja kiitos siitä kuuluu paitsi hallitukselle myös kaikille ryhmille tässä salissa ja totta kai kaikille suomalaisille, jotka ovat yhdessä kantaneet vastuuta vaikeassa tilanteessa.

Poikkeusoloista on nyt päätetty luopua, mutta koronasta koitunutta hoito- ja oppimisvelkaa kurotaan umpeen vielä pitkään. Tämä suunnitelma on hyvä. Se on tarpeellinen, ja meidän tulee kulkea tie toipumiseen tukemalla niitä, joihin epidemia on pahiten iskenyt. Lapset ja nuoret ja opiskelijat ovat kantaneet kohtuuttoman suuren taakan koronatoimien seurauksista, ja pelkona on, että tämän ajan suurin velka tulee olemaan se velka, jota maksetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ja oppimisessa. Sen takia on tärkeää ja oikein, että rajoituksia puretaan nyt lapset ja nuoret ensin -periaatteen mukaisesti: koulut avataan, ja harrastukseen pääsee jo alkukesästä, ja viimeistään syksyllä tulee kaikkien päästä lähiopetukseen [Puhemies koputtaa] jokaisella oppiasteella. Tämän lisäksi lapset ja nuoret tarvitsevat tukea [Puhemies koputtaa] tästä kriisistä toipumiseen eri puolilla Suomea.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

14.16 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koronakriisiä on pidetty pahimpana kriisinä sitten sotien, ja tämä kriisi ei ole vielä ohi. Siitä näkökulmasta on äärimmäisen tärkeää, että meillä on toimintakykyinen hallitus. Me joudumme tekemään tänä keväänä vielä päätöksiä, ja myöskin — kun toivottavasti rokotekehitys on riittävä, valoa kohti mennään — tarvitaan mittava jälkihoito-ohjelma. Meillä on oppimisvaje etäopetuksen jäljiltä, hoitovaje koronatoimien jäljiltä, ja tähän jälkihoitoon tarvitaan toimiva hallitus. [Ben Zyskowitz: Mistä te säästätte? — Perussuomalaisten ryhmästä: Tuleeko rahaa jostain?]

Arvoisa rouva puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tässä exit-ohjelmassa on minusta oikeat painotukset: lapset ja nuoret, joille viikko ja kuukausi ovat aivan toisenlaiset kuin vanhemmalle väelle, mutta toisaalta sitten vanhusväestö, joka on joutunut olemaan todella paljon poissa... Se, että avataan uimahalleja, kuntosaleja, kun rokotukset etenevät, on minusta tärkeää. Mutta samaan aikaan pitää myös huomioida kulttuuri- ja tapahtuma-alat [Puhemies koputtaa], jotka ovat kärsineet aivan erityisesti. Toivottavasti pystytään ainakin ulkotiloissa [Puhemies koputtaa] avaamaan entistä nopeammin [Puhemies: Aika!] tilaisuuksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

14.18 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ihan niin kuin edustaja Lindén totesi, niin onhan meillä mennyt hyvin. Se on hyvä muistaa tässä kaikessa päivänpoliittisessa keskustelussa. Se, että nyt ollaan myöskin rokotuksessa Euroopan kärkijoukossa, mahdollistaa sen, että voidaan nyt tässä puhua exit-strategiasta.

Kun rajoituksista sovittiin, niin jouduttiin käyttämään joskus aika tylppiä työkaluja, joskus lekaakin. Nyt kun lähdetään purkamaan, niin on syytä katsoa sitä hienojakoisuutta, joka löytyy vaikka tapahtuma-alalla, ravintola-alalla tai kulttuurialalla, että arvioidaan tarkkaan eri tapahtumien riskit ja myöskin mahdollisuudet.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Barcelonassa hiljattain kokeiltiin konserttia, jossa noudatettiin erilaisia turvajärjestelyjä, ja se osoittautui turvallisesti. Nyt kun avataan kulttuurimaailmaa, tapahtumia, kaikenlaisia, niin näistä kaikista kokemuksista tulisi ottaa vaarin. [Timo Heinonen: Niin tulisi!]

Ateneumissa avattiin Ilja Repinin näyttely hiljattain. Uutisista huomattiin, miten paljon iloa se tarjosi ihmisille. [Puhemies koputtaa] Mahdollistetaan nämä asiat mahdollisimman nopeasti. Tarkastellaan niitä hienojakoisesti [Puhemies: Aika!] ja sillä tavalla palataan mahdollisimman nopeasti arkeen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

14.19 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos, pääministeri, ilmoituksesta. Exit-suunnitelman keskeisin työkalu on rokotteiden saatavuus ja riittävyys. Kyselytunnilla 15. huhtikuuta perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru sanoi Suomen aikovan lähestyä Venäjää Sputnik-rokotteiden hankkimiseksi. Mutta on hyvä muistaa, että Euroopan lääkevirasto EMA ei ole vielä hyväksynyt kyseistä tuotetta, ja toiseksi menee aika pitkälle kesään ennen kuin kyseisen rokotteen toimitukset ylipäättään voisivat alkaa.

Pari viikkoa sitten muistutin sekä ministeri Kiurua että ministeri Haavistoa, että Suomella olisi mahdollisuus tilata suurempi erä Pfizer-rokotteita huhtikuun aikana. Haluan kysyä hallitukselta: jos Saksa ja muutkin EU-maat voivat neuvotella ja käydä kauppaa rokotteista omien suorien kanaviensa kautta, [Puhemies koputtaa] miksei Suomi voisi toimia samoin? [Mika Niikko: On tiukempi lieka, kuule, suomalaisilla!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

14.20 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun hallituksen kriisi alkaa olla ennalta arvattavasti ohitse, niin voimme keskittyä täällä kansalaisten terveyteen ja turvallisuuteen, ja itsekkin haluan keskittyä näihin rajoihin. Ruotsistahan intialaista virusmuunnosta on juuri löydetty, ja Pohjois-Ruotsi on muutenkin kriisitilassa. Samaan aikaan, kun monet maat reagoivat tähän, niin lehtitietojen mukaan Suomen hallitus harkitsee.

Te olette kuukausien ajan harkinneet myös ennakkotestitodistusta. Selitykset vaihtelevat, mutta lopputulos on sama. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Tosiasia on se, että meillä on kohta satamat ja lentokenttä kaaoksessa, kun matkustajamäärät edes hieman kasvavat, ja tämänhetkisillä järjestelyillä tätä asiaa ei tulla hoitamaan. Varustamot ja Finnair toimivat THL:n suosituksesta, koska hallitus ei saa aikaiseksi, ja tämä ei ole taloudellisesti eikä kilpailullisestikaan kestävä. Haluaisin tietää, mitä nyt [Puhemies koputtaa] odotetaan. Missä viipyy lainsäädäntöön ja määräyksiin perustuva selkeä linjaus rajoille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

14.21 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2021 tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muutokset, ja sen yhteydessä hyväksyttiin lausuma ”eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin luodakseen maahantuloon menettelyn, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä, ja samalla huomioi jatkossa kasvavat liikennemäärät rajaliikenteessä”. Tämän eteen ei ole kuitenkaan tapahtunut mitään. Meillä edelleenkin rajoille ei ole saatu sellaista mallia, millä tavalla voi-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

taisiin varautua kasvaviin liikennemääriin — tästä ovat muun muassa Vantaa ja Helsingin kaupunki ilmaisseet huolensa. Myös Torniossa tartuntamäärät ovat jatkuvasti kasvussa.

Meidän pitää löytää toimivampi systeemi. Tällä hetkellä liikennemäärät ovat vähäiset, mutta kun ne kasvavat, sieltä varmasti tulee Intian muunnosta, jos meillä ei ole [Puhemies koputtaa] käytäntöä käytössä. Mitä meinaatte tehdä tälle, ja toisaalta, millä tavalla varmistetaan yhdenvertaiset rajanylityspaikkojen käytännöt? [Sari Sarkomaa: Kuka vastustaa, kun ministeritkin vaativat? — Ben Zyskiewicz: Varhila vaatii!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskinen.

14.23 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän pandemian aikana on useasti keskusteltu ylijuridisoitumisesta, siitä, että välttämättömät toimet tulevat hankaliksi oikeudellisen käsittelyn takia. Yksi syy siihen on se, että nämä peruslait, valmiuslaki ja tartuntatautilaki, eivät ole ajan tasalla, tai nyt ainakin on havaittu, että siellä pitäisi olla paljon selkeämmät ja laveammat valtuudet nopeaksi toiminnaksi, ja tietysti tämän takia aikaisemmin, vuosi sitten, puhuttiin paljon siitä, että on välttämätöntä käynnistää niitten uusiminen, mutta se tapahtuu vasta, kun ollaan tästä akuutista tilanteesta selvitty. Nyt kun näitten muunnosten kautta on selvä, että tämä kestää paljon pidempään kuin oli arvioitu, niin olisi kuitenkin järkevää, että tämän vaalikauden aikana myös nämä perusnormit uusittaisiin tulevan varalle. [Leena Meri: Ettei sekin jää seuraavalle hallitukselle!] Kysynkin: eikö olisi syytä näiden tuoreiden kokemusten pohjalta jo käynnistää tämä — sekä valmiuslain että tartuntatautilain — kokonaisuudistus niin, [Puhemies koputtaa] että se ehtisi toteutua ennen seuraavia vaaleja?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

14.24 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä pandemiaa on nyt vietetty noin vuoden verran, ja kokonaisuutena arvioiden täytyy sanoa, että hallitus on suoriutunut kyllä kohtuullisen hyvin näissä koronatoimissa ja tilanne on niin hyvä, että voimme pikkuhiljaa pohtia näistä rajoitustoimista luopumista. [Mika Niikon välihuuto]

Kuitenkin matkan varrella on tapahtunut kaikenlaista. Väittäisin, että ihan ilman sarvia ja hampaita on ollut sähköä, on ollut epätietoisuutta, hieman ristiriitaisia linjauksia eri viranomaistahoilta ja muilta sektoreilta. Tiedustelisinkin nyt pääministerin näkemystä: Oletko itse havainnut maan johtamisessa ongelmia pandemian aikana? Millä tavoin tätä meidän järjestelmäämme tulisi kehittää, jotta kun se seuraava pandemia tulee, niin me voisimme ottaa tilanteen paremmin haltuun, ettei tällaista myrskyä sitten täällä Suomessa olisi? Kuinka siis esimerkiksi valmiuslakia tulisi kehittää, ja mitä muita lainsäädännöllisiä toimia tulisi pohtia, [Puhemies koputtaa] jotta kaikki sujuisi paremmin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juvonen.

14.25 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos sote-alalle hoitajille, kiitos poliiseille, pelastajille, ensihoitajille. Muistan sen ensimmäisen puhe-lun, kun ensihoitajat saivat näitä käskyjä lähteä hakemaan koronapotilaita ja he olivat to-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

della peloissaan siitä, mihin he joutuvat. Hyvin ollaan kriisi kestäetty, ja mielestäni myös hallitus voi kiittää sote-henkilöstöä.

Mutta entä kun mennään kohti kesää? Nyt on tullut viestejä, että muun muassa hoitajien kesälomia on lyhennetty niin, että he voivat muun muassa pitää vain kolme viikkoa kerrallaan lomaa, eli henkilöstä puuttuu valtavasti. Kysyn teiltä nyt ties kuinka monennen kerran: Mitä teette tälle henkilöstöpulalle? Onko tulossa kiitos-, koronalisää hoitajille?

Kysyn myös siitä, että kun meillä on paljon ihmisiä, jotka kotona odottavat pääsemistä takaisin töihin, on lomautettuja, niin millä tavalla te tuette nyt suomalaista yrittämistä ja työpaikkoja, että ihmiset voivat palata takaisin töihin. Pitääkö paikkansa, että Suomi on kolmanneksi vähiten yrityksiä tukenut maa tämän koronakriisin keskellä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rinne.

14.26 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustaja Koskinen ja Kopra nostivat tärkeän kysymyksen esille, sen, että meillä on ihan selkeästi tarvetta perustuslakivaliokunnan näkökulmasta siihen, että tässä maassa tarkistetaan ja laaditaan uudelleen valmiuslainsäädäntöä ja varaudutaan tällaisiin tilanteisiin.

Minusta tärkeä havainto oli myöskin edustaja Kopran puheenvuorossa se, että meidän hallinnon järjestelyissä ja rakenteissa on tällaisia siiloutumista, joka haittaa yhtenäistä johtamista, yhtenäistä asioitten hoitamista, varsinkin tällaisissa tilanteissa, missä tarvitaan nopeaa päätöksentekoa. Ja tästä syystä minun mielestäni olisi järkevää, että tätä asiaa, tätä hallinnon uudistumista, lähdettäisiin mahdollisimman nopeasti parlamentaarisesti valmistelemaan. Silloin kun tätä nykyistä hallitusta rakennettiin, jouduttiin miettimään, käytetäänkö aikaa hallinnon rakenteiden uudistamiseen ja todettiin, että vaalikausi on erittäin lyhyt aika tämän uudistamiseen ja siihen tarvitaan parlamentaarista voimaa. [Vasemmalta: Sotea on nyt 10 vuotta tehty!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kosonen.

14.27 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä exit-suunnitelma on todella odotettu ja hienoa, että se on täällä nyt myös meidän kaikkien keskusteltavana. On erityisen tärkeää, että lapset ja nuoret on tässä asetettu ensitilaan ja ensimmäisen asemaan, ja siitä iso kiitos hallitukselle. Sanoisin myös, että on erinomaista, että kulttuuri, liikuntatapahtumat ja -toiminta on nostettu etusijalle. Mutta kysynkin vielä, kun ravintolat ovat nyt jo auki ja kulttuuritapahtumia pystytään järjestämään kuitenkin pikkaian myöhemmin, että olisiko mahdollista laittaa näitä samalle viivalle, että kun tiettyihin tiloihin kokoonnutaan, esimerkiksi ravintolaan, syömisen äärelle, niin sitten siellä voitaisiin myös nauttia kulttuuriannoksia esimerkiksi esiintyjien muodossa ja näin. Se olisi minusta kohtuullista [Puhemies koputtaa] ja oikeasuhtaista kulttuurialaa kohtaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

14.28 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko Suomi odottaa maamme avaamista, ja sehän on tietenkin tehtävä terveysturvallisesti. Kysynkin: pääministeri Marin, miksi te jarrutate tätä Suomen avaamista? Jos me hyödyntäisimme koronapassia, voisimme avata maamme sadoilletuhansille ihmisille, jotka ovat saaneet

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

rokotuksen, negatiivisen testituloksen tai ovat sairastaneet tämän koronataudin. Voisimme avata maata nopeammin kuin sitten vasta, kun yleisiä rajoituksia puretaan. Täällä nousi esille liikkumattomuus, yksinäisyys, työttömyys, me tiedämme, että ne tulevat hyvin kalliiksi. Tämä hallituksen vastahanka koronapassille on kyllä raa'an sydämetöntä, kun ajatellaan niitä konkurssissa olevia yrityksiä ja ihmisiä, jotka ovat ilman työtä, ja esimerkiksi ikäihmisiä, jotka ovat olleet lähes vuoden eristyksissä.

Te olette ottamassa käyttöön koronapassin EU-tasolla, mutta kotimaassa näette siinä sellaisia esteitä, että ette sitä ole ottamassa käyttöön. Kysynkin: oletteko te antaneet toimeksiannon nyt THL:lle ja Kelalle valmistella tämä passi? Onko se tulossa käyttöön? Ja jos ei, [Puhemies koputtaa] kertokaa miksi. Täällä juuri RKP totesi, että otetaan oppia muista maista. [Puhemies koputtaa] Tanska ottaa koronapassin käyttöön, moni muu maa. Miksi ei Suomi? [Puhemies: Aika!] Tämä on sydämetöntä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

14.30 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Eilen juuri HUSin ylilääkäri Eero Hirvensalo kertoi A-studioissa, että käytännössä on mahdotonta tällä lainsäädännöllä ja tällä testausmenetelmällä selvittää siitä, jos matkustajia tulee maahan, ja hän kovasti kiirehti ja toivoi taudin etukäteiselvityksestä lainsäädäntöä. Ihan oikeasti sitä nyt on luvattu monta kertaa, ja kertokaa se nyt tässä eduskunnalle ja kaikille kuulijoille, milloin se tulee eduskunnan käsittelyyn.

Toinen asia, mistä en huomannut kauheasti pääministerin puhuvan, on tulevaisuuden kuntakenttä. Katselin tuota Kuntaliiton lausuntoa tulevaisuudesta, ja he korostavat sitä, että kunnat ovat vaikeuksissa ja kertaluontoisilla erillä on viime vuotta ja tätä vuotta jonkun verran kompensoitu mutta siellä on tehtäviä, joita ei aina täysin kompensoida. Kuntaliittoakin toivoo, että täysi rahoitus tulee, jos lisätehtäviä [Puhemies koputtaa] tulee. Miten kunnat voivat paremmin teidän exit-suunnitelmassanne?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

14.31 **Heidi Viljanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korona-aikana on kyllä ollut kunnia olla suomalainen. Ihan lähes millä tahansa mittarilla arvioituna me on menestytty hyvin, mitataan sitä sitten koronatartunnoilla, koronakuolemilla, rokotuskattavuuden saavuttamisella tai taloudellisilla vaikutuksilla — kaikilla mittareilla olemme pärjänneet. Jos tämä on sitä koronahysteriaa, niin voin todeta, että se koronahysteria on kyllä sitten kannattanut.

Mutta emme me toki kuivin jaloin ole selvinneet, niin kuin ei mikään maa, tästä epidemiasta, mutta kuitenkin nyt on tilanne se, että tartuntamäärät ovat pienentyneet ja valoa on tunnelin päässä, ja ihmisten puheissa kyllä heijastuu suuri toiveikkuus. Parempaan ollaan menossa.

Lapset ja nuoret näissä purkutoimissa ovat etusijalla, ja niin kuuluu ollakin. Lapsuus ja nuoruus eletään vain kerran, ja heillä on täysi oikeus olla nyt etunenässä, kun näitä purkutoimia mietitään — siitä kiitokset hallitukselle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo. — Onko edustaja Sankelo paikalla? Eipä taida olla. — Sitten edustaja Satonen, joka kyllä on paikalla.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

14.32 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Paikalla ollaan.

Hyvä, että nyt ollaan tosiaan siirtymässä tähän exit-vaiheeseen. Oikeastaan sellaisen viestin haluaisin tähän keskusteluun tuoda, että nyt on todella tärkeää, kun tässä exit-vaiheessa ollaan, että kansalaiset kokevat oikeudenmukaisiksi ja sanoisin, maalaisjärkiseksi ne toimenpiteet, mitä nyt tehdään — rajoitetaan sitten sitä ravintoloiden aukioloaikaa tai mennään tänne tapahtumien järjestämisen puoleen, mihin Adlercreutz viittasi — koska tässä on selvästi havaittavissa ihmisillä sellaista koronaväsymystä, kun tämä on nyt kestänyt jo pitkään. On sitten puhe nuorista, lapsista, ikäihmisistä tai työikäisistäkin, niin nyt on erityisen tärkeää se, että ihmiset kokevat, että nämä rajoitukset ovat järkeviä ja tämä luopuminen tapahtuu — ymmärretään kyllä, että se tapahtuu maltilla — järkevällä tavalla, jotta me jaksetaan nyt tämä loppuun viedä ja päästään tästä kriisistä [Puhemies koputtaa] eroon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

14.33 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, sanoitte äsken tuossa, että sisärajatarkastuksista luovutaan, kun tartuntatilanne rajan molemmin puolin helpottaa, mutta terveysturvallisuudesta edelleenkin pidetään kiinni rajanylityksissä. Puhun tästä Tornio—Haaparanta-tilanteesta. Tällä hetkellä sieltä tulee yli noin 2 000 henkilöä vuorokaudessa, ja siellä on Rajavartiosto kysymässä näitä ennakkotodistuksia, ja heidät, joilla ei ole, ohjataan sitten testeihin. Edelleenkin 3—4 prosenttia heistä ei suostu siihen testiin, eikä se edelleenkään ole pakollinen, eliikkä huomautan tässä nyt vain, että siellä on virusportti auki koko ajan.

Mutta varsinainen kysymykseni on se, että kun sisärajavalvonta päättyy, niin Rajavartioston miehet poistuvat alueelta. Kuka tarkistaa nämä ennakkotodistukset, ja kuka ohjaa testeihin? Sieltä on tulossa normaalitilanteessa 20 000 ihmistä vuorokaudessa. Se on ensimmäinen kysymys. [Puhemies koputtaa]

Toinen kysymys: miksi tämä ennakkotesti tai testaaminen rajalla ei edelleenkään ole pakollinen tässä rajalla? [Puhemies koputtaa]

Ja vielä kolmas kysymys: [Puhemies: Aika!] Miksi Lappi on jäljessä rokotuksissa? [Puhemies koputtaa] Lapissa rokotetaan vasta riskiryhmäläisiä, ja muualla rokotetaan jo perusterveitä viisikymppisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso, minuutilla pitäisi selviytyä tässä. — Ja seuraavaksi edustaja Väättäinen.

14.35 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kovasti ihmettelen, että vielä tässä vaiheessa vähätellään koronaa ja sen estämiseksi tehtyjä tarvittavia toimia. Eturintamassa työtä tekevät terveydenhuollon ammattilaiset ovat paras joukko kertomaan, kuinka vaarallisesta ja vakavasta taudista on kyse. Epäilijät, edustaja Tavio mukaan lukien, kysykää heiltä.

On totta, että rauhallisemmasta vaiheesta huolimatta on varauduttava uuteen aaltoon, mutta onneksi meillä on nytten testattu toimet, joidenka voimalla me voidaan käydä sitten taisteluun, jos tämä tauti rantautuu uudelleen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hoitajia ei ole!] Ennen sitä on kuitenkin perusteltua avata yhteiskuntaa ja auttaa ihmisiä ja yrityksiä toipumaan.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Minä kiitän hallitusta tehdystä työstä. Kiitän suomalaisia ja terveydenhuollon ammattilaisia, koska he ovat tehneet sen kaikkein raskaimman työn. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttunen.

14.36 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronakriisi ja sen torjumiseksi tehdyt rajoitustoimenpiteet ovat osuneet rajusti elinkeinoelämään ja yrityksiin, ennen kaikkea ravintoloihin sekä tapahtuma-alalle.

Kun rajoituksia nyt aletaan purkaa — on hienoa, että pääsemme täällä tänään keskustelemaan tästä exitistä — edessä on jälleenrakennuksen aika. Toivoo luo, että maailmalla myös odotetaan jälleenrakennusta ja uutta tulevaisuutta. Meillä on täällä Suomessa kaikki edellytykset päästä mukaan tähän kasvuun, ja nyt onkin pidettävä huoli siitä, että kukaan suomalainen ei jää lähtötelineisiin. Kasvu tuo tervetullutta helpotusta yrittäjille, jotka ovat kärsineet näistä välttämättömistä toimenpiteistä. Koronan jälkihoitoon kuuluu ehdottomasti myös se, että autetaan niitä yrittäjiä ja niitä aloja, joiden tilanne on hankala Suomen avautuessa koronan jäljiltä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Noora.

14.37 Noora Koponen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen exit-suunnitelma on hyvä, ja on erityisen tärkeää, että nyt on lasten ja nuorten aika. Viimeaikaiset selvitykset kertovat, että lasten ja nuorten oppimiserot ovat koronan aikana kasvaneet ja heidän jaksamisensa on kokonaisvaltaisesti heikentynyt. Koulunkäynti on käynyt monelle lapselle ja nuorelle vaikeaksi, joillekin jopa mahdottomaksi. Erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden tilanne on ollut hyvin vaikea, sillä etänä riittävää tukea on lähes mahdotonta toteuttaa. Monessa perheessä oppilaan tukeminen on jäänyt vanhempien vastuulle.

Iso osa lapsista ja nuorista on kokenut etäopiskelun myös henkisesti raskaaksi. Niin ikään liikunnan puute näkyy heidän terveydentilassaan. Opiskelijat ovat kokeneet paitsi uupumusta myös yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta. Kaikki tämä luo nuorille myös turvattomuuden tunnetta.

On erityisen tärkeää, että koulut pääsevät palaamaan lähiopiskeluun mahdollisimman pian [Puhemies koputtaa] ja että lasten ja nuorten tarpeet kokonaisuudessaan ovat purku-toimissa etusijalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ikonen.

14.38 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että voimme viimein nostaa katsetta tästä akuutista kriisinhoidosta Suomen avaamiseen. On kuitenkin yksi asia, joka voi vaarantaa tässä onnistumisen. Koronakriisin heikko lenkki on tähänkin asti ollut rajojen terveysturvallisuus, ja siinä epäonnistuminen voisi olla se suurin riski myöskin Suomen avautumisessa. Siinä missä suomalaisten arkea on nyt tässä menneen reilun vuoden aikana rajoitettu monin tavoin, rajat ovat saaneet vuotaa koronaa ja herkemmin leviävät mutaatiot ovat päässeet rantautumaan maahan.

Vaikka Suomen tilanteessa näkyy tällä hetkellä valoa ja voimme lähteä avaamaan rajoituksia, niin maailmalla tätä virusta ei ole voitettu, päinvastoin. Siksi on aivan välttämätöntä saada rajojemme terveysturvallisuus kuntoon ennen kuin niitä lähdetään laajemmin

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

avaamaan. Asia on ollut moneen kertaan esillä tänäänkin tässä keskustelussa, ja yhä vaan ratkaisut ovat liian auki. Pakkotestien ohella rajoille tarvitaan systemaattinen tuoreen negatiivisen ennakkotestitodistuksen vaatimus maahantulijoilta [Puhemies koputtaa] ja totta kai myöskin tämä rokotetodistus. Milloin nämä saadaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

14.39 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee tien kohti uutta normaalia. Siihen tarpeeseen tämä korona-exit-suunnitelma osaltaan myös vastaa.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että me nyt luomme suunnitelmia rajoitusten purkamiseksi, me tarvitsemme suunnitelmia ja toimia koronan aiheuttamien vaurioiden korjaamiseksi. Meillä on oppimisvajetta paikattavana, hoitovelkaa umpeen kurrottavana, työttömyyttä hoidettavana. Talous ja työllisyys eivät voi elpyä, jos ihmisten hyvinvoinnista, työkyvystä ja osaamisesta ei pidetä huolta.

Arvoisa puhemies! Koronan torjunnassa on onnistuttu Suomessa suhteellisen hyvin, ja onneksi meillä on hallitus, jolta uskon löytyvän ymmärrystä, halua ja kykyä tukea myös yhteiskunnan toipumista.

Arvoisa puhemies! Kriisitilanteessa ja kriisistä toipumiseksi Suomi ja Eurooppa tarvitsevat nyt poliittista vakautta ja päätöksentekokykyä, ja onneksi sitä myös Suomessa on.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

14.40 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapset ensin -periaate on hyvä, sillä lapset ja nuoret ovat kärsineet, mutta on huomioitava, että myös yksin asuvien ikäihmisten yli vuoden kestänyt eristäytyminen vaikuttaa sekä henkiseen että fyysiseen toimintakykyyn ja voi tehdä vielä ihan merkittävän laskun sekä heidän hyvinvoinnilleen että yhteiskunnalle. Ja kun suuri osa ikäihmisistä on jo nyt rokotettu, eikö olisi aika avata pian heille suunnattuja tilaisuuksia ja järjestää myös aktiivista kuntoutusta heille?

Toinen asia liittyy siihen, että koronarajoituksia on osin myös epätarkoituksenmukaisesti kohdistettu liikuntapalveluihin, esimerkiksi sulkemalla sellaiset liikuntatilat, joissa olisi pystytty terveysturvallisesti rajoitetusti järjestämään toimintaa. Liikunnan väheneminen myös etätyön seurauksena on lisännyt riskiä suomalaisten, etenkin nuorten, kunnon rapistumiseen. Mitä tälle aiotaan tehdä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Niikko.

14.42 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen hiukan huolissani hallituksen arvovalinnasta näitten asioiden tärkeysjärjestyksessä. Nimittäin me kuullaan hyvin paljon ihan aiheellisiakin puheenvuoroja kulttuurin ja taidenäyttelyjen tarpeesta, mutta vähemmän me kuullaan puheenaiheita sitten näitten syrjäytyneiden nuorten ja psyykkisesti apua tarvitsevien nuorten tukemisesta.

Olisin pääministeriltä kysynyt sitä, [Maria Guzeninan välihuuto] että kun teillä kuitenkin riittää rahaa kulttuuri- ja tapahtuma-alalle 231 miljoonaa euroa, niin kuinka paljon teillä riittää näitten psykiatristen hoitojonojen purkamiseen ja niitten nuorten auttamiseen, jot-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

ka tälläkin hetkellä osassa sairaaloista joutuvat olemaan käytävillä, kun eivät pääse mahaan sinne huoneisiin.

Ja toisekseen täytyy kysyä sitä, miksi liikuntaan saatiin vain 18,5 miljoonaa euroa rahaa. Minkä takia se liikkuminen on vähempiarvoista kuin nämä festarit ja nämä näyttelyt ja nämä taidetapahtumat? Tässä on iso arvostusriita mielestäni.

Sitten toinen kysymys [Puhemies koputtaa] koskee tätä STM:ssä tekeillä olevaa esitystä maahantulon edellytyksistä testituloksen osalta. Miten tämä edistyy? [Puhemies koputtaa] Edistyykö tämä aikataulussa nyt, [Puhemies: Aika!] kun rajoja aletaan avaamaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Tae.

14.43 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä maa tarvitsee sopua, vakautta ja selkeän ulospääsyn, ja ilahduttaa nähdä, että hallitusviisikko istuu tänään ministeriaitiossa vaikeitten neuvotteluitten jälkeen.

On hienoa, että olemme jo tässä vaiheessa ja suunnittelemme exitiä. Mietin itse muuntovirusta ja olen huolissani siitä, että on ollut puheita, että kolmas rokote mahdollisesti tarvittaisiin tehosteeksi, ja mietin, että nyt olisi aika myöskin meidän suomalaisten katsoa, miten voisimme itse tehostaa omaa rokotetuotantoamme, jotta olisimme valmiimpia tähän kaikkeen.

Samanaikaisesti haluaisin nostaa esiin heidät 400 000 suomalaista, jotka ovat menettäneet luottotietonsa. Olisi hienoa saada, ministeri Henriksson, nyt pian maksuhäiriömerkinnän lyhentäminen, jotta tämä työvoimareservi saatettaisiin elvytyksellisesti toimintaan mahdollisimman nopeasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

14.44 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että exit-strategia on tehty ja sitä viedään eteenpäin hillitysti ja hallitusti. On selvä asia, että tämä valtava pandemia, mikä on koko maailmaa koetellut, jonain päivänäkin sekin rupeaa talttumaan ja pikkuhiljaa normaali elämä palaa. Yritykset aloittavat toimintansa, ja siihen suuntaan, että alkaisi talouselämä toimia ihan oikeasti suuremmalla teholla kuin nyt, on ihan hyvät odotukset.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tässä vaiheessa otetaan huomioon se, että tässä tilanteessa korostuu ihmisen oma vastuu erittäin paljon. Ei voida ajatella niin, että lähdemme turuille ja toreille tuonne riehumaan ja emme välitä hengityssuojaimista ja yleensä hygieniasta tai sitten turvavälit unohdetaan. Ei tietenkään. Tilanne ei vielä ole missään nimessä ohi, niin että kannattaa muistaa se perustosiasia, että oma käyttäytyminen ja oma järkevä ajattelu kaikkiin tilanteisiin mentäessä on hyvä asia. Uskon, että suomalaiset osaavat sen, mutta sitä on syytä aina silloin tällöin korostaa, [Puhemies koputtaa] jotta asiat menevät oikeaan suuntaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan puheenvuoron ministeri Kiurulle. 3 minuuttia.

14.45 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä näkökulmista tähän exit-keskusteluun.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Ensinnäkin on hyvä todeta, että epidemia supistuu tällä hetkellä, mutta se ei ole vielä ohi. Ilmaantuvuus siinä 62:n luokkaa kertoo siitä, että me olemme onnistuneet kevään aikana tasapainottamaan tämän vaikean epidemiatilanteen, mutta yhä ongelmaksi tulevat koitumaan meille ne alueet, jotka ovat yli 50:n ilmaantuvuudeltaan tälläkin hetkellä, ja niitä alueita Suomessa on vielä liian paljon. Siksi vastaankin näin edustaja Tavion kysymyseen siitä, miksi Suomessa yritettiin, että näitä rajoituksia oltaisiin voitu vielä näille erittäin vaikeille epidemia-alueille täsmäsäätää, ja se tarina on nyt tämä koko eduskunnan tarina. Me olemme tietenkin siinä tilanteessa, että näillä välineillä kuin meillä nyt on, me pärjäämme, ja on toivottavaa, että näilläkin alueilla tulisi samanlainen suvantovaihe kuin meillä oli viime kesänä, mutta näiden alueiden näkökulmasta tilanne on haastavampi kuin muiden alueiden. Tässä oli hyviä esimerkkejä eri hallintoaloilta, mitä kaikkia vinkkejä ja muita otetaan siellä esiin.

Sitten jälleenrakennuksesta. Jälleenrakennuksen näkökulman nosti edustaja Arhinmäki tähän keskusteluun. Täällä oli myös Karilla, Räsäsellä ja Niikolla hyviä näkökulmia tähän. Kyllä, meillä on kaksi merkittävintä ryhmää, joissa meidän täytyy pystyä tämä jälleenrakennus erityisen huolellisesti tekemään. Ensimmäinen ryhmä on riskiryhmäläiset, jotka ovat yli vuoden olleet käytännössä kotona. Meillä on se velka yli 70-vuotiaille suomalaisille ja niille ihmisille, joilla on joku vakava sairaus. He ovat aidosti olleet toimintakyvyn näkökulmasta nyt katveessa. Toinen ryhmä on lapset ja nuoret. Siitä me ollaan tässä salissa paljon keskusteltu, ja siihen liittyy myös se, että me edistämme edelleen hoitotakuun toteutumista niin, että näihin ongelmiin päästään puuttumaan ja täsmärahalla korjataan nimenomaan sitä painetta palveluvelan kasautumisen johdosta. Me pidämme nimenomaan mielenterveysongelmia, mutta myös kaikkia vaivoja, joita näille ryhmille erityisesti on aiheutunut, tärkeinä, ja meidän pitää pystyä tähän vastaamaan. Lisäksi katson perheministerinä, että meillä on myös todella paljon velkaa perheille. Perheillä on ollut todella vaikeata tämän yli vuoden aikana, ja sinne on ehdottomasti löydettävä keinoja tukea vanhemmuutta enemmän tässä vaikeassa ajassa. Tämä on siinä jälleenrakennuksessa tärkeä kokonaisuus, johon hallitus aikanaan tulee perehtymään. Nyt meillä on eriä jo kohdennettu — päinvastoin kuin Niikko tässä sanoi — myöskin mielenterveyspalveluihin ja moneen muuhun, lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämiseen ja niin edespäin. [Eduskunnasta: Kuinka paljon?]

Mutta sitten mennään tähän rajoja koskevaan turvallisuuteen. Olen aivan samaa mieltä kuin sali siitä, että me joudumme aina vain juoksemaan nopeammin varautuaksemme seuraavaan vaiheeseen. Täällä edustaja Laiho nosti esiin tuon valiokunnan yhteisen kannan, jossa nimenomaan haettiin sitä rajojen toimintamallia, millä tavalla siellä toimitaan yhdessä, ja te kiinnititte ihan aidosti valiokunnassa huomiota siihen, kuten täällä esimerkiksi edustaja Rinne totesi, [Puhemies koputtaa] että onhan täällä ollut toimivaltakysymyksissä aikalaisia juttuja. Me valmistelemme nyt jälleen kerran uutta mallia eli lainsäädäntömallia tästä ennakkotestaustodistuksesta. Minä toivoisin, että me viimein saataisiin se tänne tulla, [Puhemies koputtaa] että se perusoikeuden arviointikin olisi sellainen, [Puhemies: Aika!] että se tänne tulee.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

14.49 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, edustaja Kankaanniemi, teillä ei ole mikrofonipäällä.

No niin. Anteeksi. — Arvoisa puhemies! Monilla yrityksillä on edelleen syviä ongelmia, ja niihin pitää etsiä ratkaisuja. Lisäksi työttömyys on huippukorkealla, siihen pitää panostaa. Meillä on myös iso hoitovelka... [Puhujan mikrofonipäällä sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Jälleen. — Nyt on taas mikrofonipäällä.

...koulutusvelka, kuntoutusvelka, mielenterveysvelka, eli kaiken kaikkiaan hyvinvointivelka on kasvanut vuoden aikana erittäin suuresti. Hallitus on tähän asti — laajalti kyllä eduskunnan tuella — hoitanut kaikki ottamalla velkaa, ja sitä on otettu todella paljon. Kysyn pääministeriltä: oletteko nyt valmis avaamaan valtion talousarvion ja arvioimaan valtion menojen kohdentumisen sillä tavalla, että esimerkiksi maasta ulos ei lähetetä vastikkeetonta rahaa tässä tilanteessa niin hulvattomasti kuin nyt tapahtuu, vaan avaamalla budjetin kohdennatte voimavaroja näihin polttaviin yritysten, työllisyyden ja hyvinvointivielan maksamiseen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hyrkkö.

14.50 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kulttuurin merkitys ihmisten hyvinvoinnin ja myöskin henkisen kriisinkestokyvyn kannalta on äärimmäisen suuri. Pidän vähän surullisena, että tässä salissa lähdetään asettamaan vastakkain esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointia ja kulttuuria tai liikuntaa ja kulttuuria. Kaikkea tätä tarvitaan. Pidän tosi tärkeänä sitä, että kulttuuri ja tapahtumat pääsisivät aukeamaan ensimmäisten joukossa, kun tautitilanne sen mahdollistaa, ja että kaikki keinot tämän mahdollistamiseksi otetaan käyttöön. Olen itsekin pohtinut tätä edustaja Kososen esiin nostamaa ajatusta siitä, että ravintoloissa voisi nauttia ruoan lisäksi myöskin kulttuurista.

Luovien alojen taloudellinen merkitys on todella suuri, mutta tämä vuosi on ollut myös ihan yksittäisille ihmisille, jotka työskentelevät sillä alalla, todella musertava. Hallituksessa pääsimme sopuun tästä 230 miljoonan euron tukipaketista, ja pidän tosi tärkeänä, että nämä tuet saadaan nyt joutuisasti ja oikeudenmukaisesti liikkeelle, ja on tietysti huojentava tietää, että hallitus jatkaa työtään, [Puhemies koputtaa] jotta tämä paketti myös saadaan toteutettua.

Kysyisin vielä, miten [Puhemies koputtaa] hallitus varmistaa, että eri tapahtumien ja kulttuurimuotojen riskiprofiilit huomioidaan, [Puhemies: Aika!] kun toimeenpannaan tätä exit-suunnitelmaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowiec.

14.52 **Ben Zyskowiec kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hieno asia, että olemme nyt tätä exit-suunnitelmaa käsittelemässä. Täällä koko eduskunta vaatii, ministeri Kiuru, rajoille tällaista ennakkotestitodistusvaatimusta. STM vastusti sitä pitkään, kun se kuvitteli, että se on perusoikeusrajoitus, kun ulkomaalaiselta vaaditaan Suomeen tullessa tällainen todistus. No nyt muun muassa perustuslakiasiantuntija Kimmo Sasi on kirjoittanut, että se ei ole mikään perusoikeusrajoitus, ja te olette tämän ymmärtääkseni us-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

koneet. No tämän jälkeen STM:n kansliapäällikkö Varhila sanoi eilen A-studiossa, että tässä on ilmennyt uusia oikeudellisia ongelmia. — No tietysti. [Naurua]

Mutta haluan kiinnittää huomiota paljastukseen, joka jäänyt liian vähälle, nimittäin Lasse Lehtonen kirjoitti 4. huhtikuuta Uudessa Suomessa, että tämä kaatunut esitys lokakuussa tästä asiasta oli valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä, koska STM oli [Puhemies koputtaa] alkusyksyn 2020 kovasti kiinni sote-valmistelussa. [Oikealta: Oho! — Puhemies koputtaa] Voiko tämä olla totta, ministeri Kiuru? [Puhemies: Aika!] Priorisointiteko sote-valmistelun tällaisen [Puhemies koputtaa] hengenvaarallisen tartuntataudin valmistelun edelle? [Mika Niikko: Arvovalinta!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg.

14.53 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hienoa, että koronaturun päässä siintää nyt valoa ja voimme suunnitella rajoitusten purkamista, mutta on kuitenkin meistä ihan kaikista kiinni, minkälainen kesä meillä on edessä. Rajoitusten hallittu purkaminen edellyttää edelleen meiltä kaikilta vastuunkantoa, voimassa olevien rajoitusten ja erityisesti suositusten noudattamista.

Yhdyn hallituksen näkemykseen siitä, että purkutoimet tulee aloittaa niistä ryhmistä, joihin rajoitustoimet ovat aiheuttaneet aivan erityistä rasitetta. Purkaminen tulee aloittaa lasten ja nuorten palveluista ja harrastustoiminnasta. Lisäksi on tärkeää, että rokotussuojasta saatavan tiedon perusteella päivitetään ikäihmisiä koskevia rajoituksia ja suosituksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Turtiainen.

14.54 **Ano Turtiainen at** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähetin reilu viikko sitten vetoimuksen koko eduskunnalle, jotta jokainen katsoisi tutkija Kalevi Korennon haastattelun. Kyseisestä haastattelusta selviää, että nämä poikkeustoimet ovat olleet täysin perusteettomia ja ne olisi pitänyt lopettaa jo aikojen sitten. Haastattelusta selviää myös, että koronarokotteiden kaikki ainesosat ovat ihmisille vaarallista myrkkyä ja että ne heikentävät ihmisten luontaista vastustuskykyä ja voivat johtaa hyvinkin vakaviin terveysongelmiin.

Eduskunnan toiminta pitäisi suojata kaikissa mahdollisissa tilanteissa, mutta silti ollaan nyt aloittamassa koko eduskunnan henkilöstön rokotukset näillä kyseenalaisilla rokotteilla, joiden valmistajilla ei ole mitään vastuuta niiden seurauksista. [Paula Werningin välihuuto] Hyvät kollegat, eikö tässä nyt oteta aikamoinen riski valtakunnan päätöksenteon suhteen? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hopsu.

14.55 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Exit-suunnitelma tarjoaa meille todella tarpeellisen näkymän ulos koronaviruksesta. Erityisesti olen huolissani lapsista ja nuorista ja heille kertyneestä hyvinvointi- ja oppimisvelasta. Esimerkiksi tämän aamun uutisissa kerrottiin HUSin alueella jo yhden kymmenestä nuoresta olevan nuorisopsykiatrian asiakkaana. Palvelun riittävydestä pitää pystyä huolehtimaan pitkällä aikavälillä. Samoin lukioista kuluu viesti, että pitkän matikan opinnot on yhä useampi, poikkeuksellisen moni, keskeyttänyt. Kertynyt oppimisvelka vaatii usean vuoden umpeen-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

kuromisen ja siihen riittävät resurssit. Hyvä on myös se, että kesän ulko- ja harrastustoiminta, leirit, tämä nuorten toiminta, mahdollistuu.

Samaan aikaan kannan huolta myös taudin torjunnasta maailmalla. Intian ja Brasilian hurjat tilanteet ovat huolestuttavia, ja WHO on kuuluttanut maailmanlaajuisista oikeudenmukaisuutta, [Puhemies koputtaa] ja toivon, että Suomi kantaa tässä osansa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

14.57 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille suomalaisille siitä, että tilanne on Suomessa koronan suhteen joka päivä parempi. Ja kiitos myös kaikille kuntien ja sairaanhoitopiirien työntekijöille, että rokotukset etenevät hyvää vauhtia. On todella tärkeää, että meillä on tulevaan näkymä, joka luo toivoa.

Jo toukokuussa on kuitenkin suunnitelmassa alkaa purkaa matkustajaliikenteen rajoituksia, ja ministeri Kiuru kertoi äsken meille, että näitä uusia pykäläiä nyt valmistellaan. Eilen kotikaupunkini Vantaa yhdessä Helsingin kaupungin, Finavian, Finnairin sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa — ja asiantuntijoina ovat Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja THL — ovat tehneet yhteisen esityksen terveysturvallisen maahantulon järjestämisestä. Tämä esitys on siis tehty Eero Hirvensalon johdolla ja on perusteellinen ja yksityiskohtainen. Ehdotuksen mukaan matkustajan terveys tulee varmistaa jo lähtömaassa lipuntarkistuksen yhteydessä, ja tavoitteena on siis, että matkustajat olisivat terveitä. [Puhemies koputtaa] Se olennainen kysymys on, ehtiikö hallitus saada tämän lakiesityksen [Puhemies koputtaa] eduskuntaan ja voimaan ennen kuin matkustusrajoituksia puretaan ja [Puhemies koputtaa] matkustajamäärät kasvavat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

14.58 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedottamista on aina hyvä korostaa, samoin on myös näissä korona-asioissa ja rokoteasioissa. Ihmisiä kiinnostaa kovasti tämä rokotteiden tämänhetkinen tilanne: missä mennään, miten mennään eri alueilla, kun eri alueilla kuitenkin ollaan vähän eriarvoisessa asemassa. Jossakin on paremmin jo rokotettu, ja jossakin ei ole saatu rokotteita riittävästi. Tämä kiinnostaa, samoin sitten myös se, että kun vaikka ensimmäisen annoksen ihminen on saanut, niin mitä silloin voi tehdä: minkälainen teho sillä on, saako hän lähteä asioimaan vähän vapaammin. Että tämmöistä niin kuin yleisluontoista tiedottamista toivoisin enemmän. Ja myös siitä rokotuskattavuudesta eri ammattikuntien osalta tiedottaminen on ollut vähän hataraa. Toivoisin, että tämmöistä nostettaisiin enemmän esille. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Guzenina.

14.59 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä kun kuuntelee opposition puheenvuoroja — tarkemmin sanottuna perussuomalaisten puheenvuoroja — niin voisi kuvitella, että Suomessa on kaikki mennyt viimeisten kuukausien aikana päin prinkkalaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Mutta kun katsotaan esimerkiksi, millä tavalla meidän koronatoimet ovat vaikuttaneet muun muassa talouden kestävyyteen, niin täysin riippumaton tutkimuslaitos, kansainvälinen Oxford Economics, on esimerkiksi todennut, että julkisen talouden kestävyys, talous- ja rahoitusolojen vakaus,

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

terveydenhuollon suoritus- ja kantokyky, talouden rakenteellinen vahvuus ja työmarkkinoiden vahvuus ovat aivan maailman huippuluokkaa. [Mika Niikko: Kiitos yrittäjien!] Toivoisi, että me suomalaiset — oppositio mukaan lukien — antaisimme arvon sille, millä tavalla tätä maata on rakennettu, miten vakaat olot meillä on ja miten hyvin me olemme [Puhemies koputtaa] saaneet pidettyä tämän koronaviruksen aisoissa niin terveydellisesti kuin [Puhemies koputtaa] taloudellisesti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja seuraavaksi edustaja Tanus.

15.00 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poikkeustila on saatu purettua ja rajoituksia ollaan purkamassa — sitä todella on odotettu. Myös monenlaisia haasteita matkan varrella on ollut viestin oikein ymmärtämisessä, viestimisessä kaiken kaikkiaan, samoin testauksessa aika ajoin. Nyt kun rajoituksia puretaan, niin olisi erittäin tärkeää, että jokainen meistä kansalaisista ymmärtäisi sen, että nyt koko vastuu viruksen ja tartuntojen leviämisestä jää meille jokaiselle täysimääräisesti. Kysyisinkin hallitukselta: minkälaisia panostuksia olette suunnitelleet sitä ajatellen, että jokainen kansalainen ymmärtäisi tämän suuren vastuun ja toteuttaisi sitä kesän aikana? Toisaalta: milloinka saamme pikatestaukset laajaan käyttöön, myös puhallustestaukset, koska se olisi ratkaisu moneen tilanteeseen? Ja odotamme myös vielä vastausta rokotusten suorahankinnasta, jotta saisimme [Puhemies koputtaa] rokotukset vielä nopeammin toteutettua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

15.01 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset olemme moneen otteeseen, muun muassa edustaja Sarkomaa täällä, peräänkuuluttaneet koronapassin käyttöönottoa Suomessa. Sillä voitaisiin vastata hyvin niihin kysymyksiin, mitä edustaja Räsänen nosti esiin, että vanhukset ovat jo pitkään olleet eristäytyneitä ja poissa yhteiskunnan eri toiminnoista, ja he pääsisivät ensimmäisten joukossa erilaisiin palveluihin.

Arvoisa puhemies! Varsinainen kysymykseni liittyy oman rokotetuotannon aloittamiseen. Nimittäin nyt kun olemme menossa kohti valoa ja parempaa tämän koronan osalta, niin meidän täytyy myöskin katsoa, mitä tästä tilanteesta voidaan oppia ja miten meidän huoltovarmuutta voidaan kehittää. Kysyisin teiltä, pääministeri: onko pohdittu sitä, että rokotetuotanto aloitettaisiin Suomessa esimerkiksi lisenssillä tai oman tuotekehityksen pohjalla joko niin, että se olisi Suomessa, tai yhteistyössä esimerkiksi muiden Pohjoismaiden kanssa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohikoski.

15.02 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että rokotekattavuus etenee hyvää vauhtia ja saamme nyt keskustella exit-suunnitelmasta. On tärkeää, että lapset on huomioitu hallituksen suunnitelmassa hyvin. Lapset myös tarvitsevat reilusti tukea kriisin jälkihoitona.

Kuitenkin kulttuuriala on kärsinyt pandemiasta jo yli vuoden ja on suljettuna yhä. Kulttuurialalle suunnattu uusi tukipaketti on erittäin tärkeä, ja siitä suuri kiitos. Mutta yksi ihmetyksen aihe kuitenkin on. Miksi teatterit ja konsertit eivät ole saaneet vielä avautua,

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

vaikka ravintolat jo saivat? Eri aloja ja elinkeinoja on kohdeltava yhdenvertaisesti. Syksyllä, kun teatterit ja konsertit saivat olla auki terveysturvallisesti vajailla katsomoilla, turvaväleillä ja maskeilla, sieltä ei uutisoitu tartuntoja. On tärkeää edistää sitä, että kulttuuritapahtumia saisi jo alkaa mahdollisimman pian järjestää, tietenkin terveysturvallisuus edellä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson, 1 minuutti. [Ben Zyskowicz: Herätys!]

15.03 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitoksia, arvoisa puhemies! [Puhuja naurahtaa] Kun kulttuurista oli kysymys, niin ajattelin, että se menee jollekin toiselle ministerille.

Mutta minä pyysin tässä puheenvuoroa sen takia, että tässä tuli hyviä kysymyksiä tästä valmiuslain tilanteesta ja sen uudistamisesta. Olette kaikki edustajat oikeassa siinä, että se, mitä tämä pandemia on osoittanut, on se, että meidän valmiuslakiamme on päivitettävä ja se tarve on suuri. Jo ennen koronapandemiaa on käynnistetty valmiuslain uudistamishanke. Turvallisuuskomitea ja Maanpuolustuskorkeakoulu ovat tuottaneet oikeusministeriön käyttöön valmiuslain uudistamistarpeita kartoittavan selvityksen. Tästä tehdään nyt vielä muistio. Olen ymmärtänyt kansliapäälliköiltä, että he käyvät ensin myös virkamiestasolla, kansliapäällikkötasolla tästä yleiskeskustelun, ja minun ajatukseni on se, että tietenkin tämä on niin iso ja tärkeä asia, että se kuuluu meille kaikille, ja valmiuslain uudistaminen pitää myös parlamentaarisesti valmistella. Joten tähän asiaan saadaan palata. Se on hyvä, että virkamiestasolla tähän on jo ryhdytty. [Puhemies koputtaa]

Ja sitten, mitä tuli näihin maksuhäiriömerkintöihin, niin voin iloksenne todeta, [Puhemies koputtaa] että esitys on tulossa tänne eduskuntaan vielä tämän kevätistuntokauden aikana.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

15.05 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kaivannut kovasti tähän exit-strategian valmisteluun kulttuuri-, tapahtuma- ja ravintola-alaa, jotta tästä olisi saatu nimenomaan näille aloille hyvä avausstrategia, mutta erityisesti tästä uupuu tämä rajaturvallisuus. Eilen Vantaan kaupungin koordinoima työryhmä puheenjohtajanaan lääkintäpäällikkö Hirvensalo HUSista esitti, että jatkossa maahantulon edellytyksenä olisi negatiivinen tautitesti, todistus sairastetusta taudista tai rokotetodistus, jotka tarkastetaan lähtömaassa, ei siis vastaa Suomessa. Lisäksi HUSin luoma Finentry-nettipohja olisi otettavissa myöskin nopeasti käyttöön koko maassa. Eilisessä A-studiossa kuitenkin STM:n kansliapäällikkö vastusti tätä ajatusta, niin kysyisin nyt, että miksi hallitus ei saa tätä rajatoimea kuntoon, [Puhemies koputtaa] vai aiotteko esittää tämän työryhmän mukaisesti näitä toimia lakiin tänne meille eduskunnalle, vai keiden [Puhemies: Aika!] maahantulon estämistä te oikein pelkääte?

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan muutamia edustajapuheenvuoroja ja sen jälkeen ministereitä lisää. — Seuraavaksi edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.06 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty vähättelevä puheenvuoro kulttuurin merkityksestä, tai ainakin itse kuulin sen

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

niin, ja kuitenkin kulttuurin ja taiteen terveys- ja hyvinvointivaikutuksista on paljon tutkimusnäyttöä ja käytännön kokemuksia. Esimerkiksi Maailman terveysjärjestön WHO:n kattava tutkimusraportti osoittaa, että taidetoiminta parantaa terveyttä ja hyvinvointia, ehkäisee ja hoitaa lukuisia psyykkisiä sairauksia sekä auttaa selviytymään akuuttien ja kroonisten sairauksien kanssa. Myös kriiseistä toipumisessa kulttuuri ja taide on huomattu vaikuttavaksi tavaksi. Panostaminen taiteeseen ja kulttuuriin sekä sen mahdollistaminen yhä useammalle ennaltaehkäisee myös tulevia sosiaali- ja terveysalan kustannuksia. [Mika Niikko: Ja syrjäytymistä!] Siksi kulttuurin tukeminen on nyt erityisen tärkeää. Kulttuurin ja taiteen avulla siis voidaan edistää terveyttä ja hyvinvointia, ja asian merkitys korostuu juuri nyt, kun elämme poikkeuksellisia aikoja edelleen. Nyt on pidettäväkin huolta kulttuurin ja [Puhemies koputtaa] taiteen toimijoista ja toimintaedellytyksistä, jotta he osaavat luoda polkua kohti uutta tulevaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.08 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että puhumme tänään exit-strategiasta, on erinomainen asia, ja siitä annetaan tietenkin hallitukselle ja Suomen kansalle kiitos, että näin päästään tänään puhumaan.

Täällä on tullut mielestäni paljon hyviä kysymyksiä näistä kipukohdista, mitä tässä nyt vuoden aikana on opittu, ja toivottavasti niistä otetaan myös opiksi.

Täällä on paljon puhuttu myös tapahtuma-alasta, kulttuurista, ja hallitushan on nyt laatinut tapahtuma-alan toimijoiden avuksi erillistä tapahtumatakuuta. Ikävä kyllä täällä tänään käsitteilyssä olevan esitysluonnoksen perusteella siinä on vielä isoja puutteita. Erityisesti kummallista on se, että ympärivuotiset esitys-, konsertti- tai teatteritoiminta ja sarjamuotoiset urheilutapahtumat eivät olisi tapahtumatakuun piirissä. Siksi kysyisinkin nyt hallitukselta: ollaanko alkuperäistä rajausta tukeen oikeutettujen tahojen osalta muuttamassa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

15.09 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässäkin yhteydessä täytyy antaa iso kiitos kaikille suomalaisille siitä, että voimme olla tässä yhteydessä nyt keskustelemassa nimenomaan purusta, siitä, miten tässä strategiassa päästään eteenpäin, nimenomaan siten, että ihmiset voivat tavata jälleen toisiaan. Erilaisten tapahtumien avaamista, lasten ja nuorten harrastuksia sekä mahdollisuutta tavata nimenomaan läheisiä, omaisia, vanhuksia ovat ihmiset odottaneet, sitä ovat suomalaiset ottaneet jo yli vuoden, ja varmasti se on kosketanut meitä kaikkia. Iso kiitos kuuluu tietysti hallitukselle siitä, että olemme tässä tilanteessa nytten, niille isoille päätöksille, mitä hallituksessa on tehty, mutta ennen kaikkea siitä kuuluu kiitos kaikille suomalaisille.

Rokotesaatavuus on keskusteluttanut paljon, ja itse toivon, että siihen kiinnitetään myöskin jatkossa huomiota ja että ihmiset saavat myöskin sen rokotteen. Sillä on positiivinen vaikutus jo henkisesti ihmisille, kansalaisille, jos saa sen [Puhemies koputtaa] ensimmäisenkin rokotteen, ja siitä päästään eteenpäin. [Puhemies koputtaa]

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan vielä kaksi edustajapuheenvuoroa, ja sen jälkeen annan puheenvuoron ministeri Kiurulle, kun hän joutuu lähtemään. Eli seuraavaksi edustaja Tavio ja sitten vielä edustaja Rehn-Kivi, ja sitten ministeri Kiuru. — Edustaja Tavio.

15.10 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Perussuomalaiset pitävät aivan itsestään selvänä kulttuurin ja varsinkin tapahtuma-alan merkitystä. Me itse asiassa lähes vuosi sitten toukokuussa esitimme erityistukea tapahtuma-alalle, mutta hallitus täällä täystyrmäsi sen. Nyt on mennyt lähes vuosi, ja ehkä nyt sitten tosiaan saadaan vihdoinkin se tuki, mutta se on kylläkin vuoden myöhässä. Täytyy kiinnittää huomiota myös siihen, onko näiden kaikkien tapahtumien, oikeastaan juuri kulttuurin, vaikka taidenäyttelyjen tai teatteriesitysten, ikään kuin täyssulku ollut edes tarpeen vai oltaisiinko niitä alan omavalvonnalla voitu järjestää turvallisesti? Tätä on jatkossakin syytä pohtia. Hyvä, että se nyt oli täällä exit-strategiassa edes jotenkin huomioitu. Tämän ohella perussuomalaiset ovat kuitenkin korostaneet, että mielenterveyspuoli, lapset ja nuoret sekä myös liikunta, kaikkien liikunta, eivät saa jäädä yhtään vähäisemmälle huomiolle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi.

15.11 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Hallitus on koko pandemian aikana tehnyt hyvää työtä taudin leviämisen estämiseksi. Tauti on kuitenkin aiheuttanut monelle sekä suoraan että välillisesti fyysistä tai psyykkistä pahoinvointia, ja monen yrityksen toiminta on ollut vaakalaudalla. Siksi exit-suunnitelmaan tulee kuulua toimenpiteitä myös näiden vaurioiden korjaamiseksi.

Regeringens exitplan är välkommen, och speciellt ser jag fram emot att våra barn och unga ska kunna återgå till ett normalt liv med skolgång och få träffa sina vänner. Distansundervisning och frånvaron av de dagliga rutinerna och hobbyer och idrott som har tagit paus har gjort att många familjer och unga mått dåligt.

Också studerande har varit tvungna att lämna bort sådant som hör till det lilla extra i studielivet. Därför är det bra att veta att vårens studenter och alla som nu examineras med största sannolikhet kan fira en viktig etapp i livet tillsammans med sina nära och kära.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Sitten tulee ministeripuheenvuoroja 2 minuutilla: ministerit Kiuru, Saramo ja Saarikko. — Ministeri Kiuru aloittaa.

15.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Mykkäsen ja Wallinheimon tilannetajua siinä, että te nostitte esiin ensinnäkin sen, että tuolla maailmassa, jossa on rakennettu exit-suunnitelmia, tilanne on auttamatta voinut myös muuttua ja se on johtanut siihen, että exit-suunnitelmia on tehty sitten uusiksi. Toisaalta samaan aikaan on tärkeitä, että me voimme puhua exitistä vasta nyt kun meidän tautilanne on näin paljon parantunut. Minusta se on tärkeää huomata. Tämä on hyvä tilannekuvan jakaminen tässäkin salissa.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Meillä on siis kuusi aluetta, jotka ovat leviämisvaiheessa, ja yli 50:n ilmaantuvuudessa on vielä seitsemän aluetta. Näille alueille ei välttämättä tule suvantovaihetta, jos me emme tee tätä työtä pitkäjänteisesti niin, että tämä kehitys saadaan nyt jatkumaan ja rajoituksia ei pureta liian aikaisin eikä liian nopeaan tahtiin. Nyt on tehty ohjelma, jonka mukaisesti meidän pitäisi sitoutua tähän isoon kuvaan, jotta näilläkin alueilla tulisi suvantovaihe.

No sitten oli rokotteista tämä kokonaisuus: Ensinnäkin siinä kiitos edustaja Tanukselle sen takia, että suomalaisten vastuun korostaminen on tärkein osa sitä, että me voimme menestyä. Valtio voi aina tehdä osansa, ja me olemme tehneet hallituksena parhaamme, mutta viime kädessä jokainen ihminen itse on itsensä vartija, ja tämä on se erinomainen logiikka. Näihin rokotteisiin liittyen me teemme nyt parhaamme niin, että kaikki halukkaat voisivat saada rokotteen, ja jotta tämä rokoteohjelma voisi toteutua, me tarvitsemme tässä ikään kuin kakkoskvartaalin aikana mahdollisimman paljon rokotteita maahan. Monet näistä tuottajista, joita maailmassa on, eivät tähän syystä tai toisesta pysty, ja on järkevää, että myös ulkoministeriöllä on roolia tässä tehdä tätä työtä kansakunnan parhaaksi ja käydä tämäntyyppisiä neuvotteluita. Reunaraamit on asetettu, ja EU antaa yhteishankinnan kautta omat reunaraaminsa näiden valmistajien kanssa, joiden kanssa on tehty jo rokotesopimuksia. Lisäksi EU:ssa käydään tällä hetkellä keskustelua siitä, pitäisikö jatko jo varmistaa.

Tähän rajakeskusteluun sanon vielä, puhemies, sen tärkeän osan, että STM tekee nimenomaan päinvastoin kuin tässä salissa nyt on väitetty. Me olemme antaneet toimeksiannon ministeriössä etsiä ratkaisua, että tämä ennakotestitodistus saadaan säädettyä maahantulon ennakkoodellytykseksi. [Puhemies koputtaa] Viimeksi me emme saaneet sitä läpi, vaikka yritimme. Se riippuu tästä perusoikeusarvioinnista ja kaikkien ministeriöiden ja oikeuskanslerin kannasta, [Puhemies: Aika!] ja se nähdään, mutta yritän tuoda sen tänne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saramo, 2 minuuttia.

15.16 Opetusministeri Jussi Saramo: Arvoisa rouva puhemies! Tässä ainakin edustaja Koponen ja moni muu nostivat esiin oppimiserot ja tukea tarvitsevien lasten tilanteen, ja olen todella tyytyväinen, että eduskunta on nostanut koko ajan lasten ja nuorten tilanteen ja opetuksen etusijalle, ja siitähän lähtee myös tämä meidän exit-strategiamme. Muistuttaisin samalla myös edustaja Niikkaa, että jo lähes vuosi sitten kesällä tuli 340 miljoonan lasten ja nuorten paketti — kun täällä sanottiin, että ei ole tähän tarkoitukseen myönnetty rahaa vaan kulttuuriin, niin se ei pidä paikkaansa. Ja kyllä vielä tänä vuonna tuodaan sitten lisätalousarvioesitys oppimisvajeiden paikkauspaketista, eli kyllä näillä asioilla yritetään niin hyvin kuin mahdollista tukea kuntia hoitamaan ne oppivajeiden paikkaukset. Tietysti niin kauan, kun on jouduttu olemaan etäopetuksessa, myös etänä on voitu antaa tukiopetusta, monenlaista tukea ja apua lapsille, mutta kyllä kunnolla se tuki saadaan perille vasta sitten, kun ollaan lähiopetuksessa. Ja olen erittäin tyytyväinen, että nyt kaikkialla jo ollaan lähiopetuksessa tai siihen siirtymässä.

Meillä on poikkeuksellisen suuri tasa-arvoraha päätetty joitain viikkoja sitten, ja se kohdentuu nimenomaan tarpeen mukaan sinne, missä suurin tarve tuelle on: kuraattoreille ja koulupsykologeille on tulossa mitoitus. Siinä on ollut aivan valtavat kuntakohtaiset erot. Joissain kunnissa tilanne on ollut kohtuullisen hyvä, mutta toisissa se mitoitus on ollut jopa kolme kertaa huonompi kuin niissä parhaissa kunnissa. Joten paljon tehdään sekä siksi, että meillä on korona, mutta muistakin syistä. Tilannehan oli valmiiksi jo koulutuksen puolella huono hallituksen aloittaessa, ja nyt on ollut johdonmukainen ote kaikilla sek-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

toreilla parantaa tätä tilannetta, mutta ei se vielä riitä. Kyllä me joudutaan tätä asiaa hoitamaan vielä vuosia.

Lyhyesti olisin todennut edustaja Taviolle, kun hän aloitti tästä tutkimuksesta, [Sari Sarkomaa välihuuto] niin meillä on THL:ssä maan parhaat asiantuntijat, jotka miettivät päivittäin, tekevät työkseen sitä [Puhemies koputtaa] ja seuraavat myös sektorikohtaisesti. Itse olen jatkuvasti yhteydessä THL:n [Puhemies koputtaa] opetuspuolen tutkijoihin, eli kyllä tämä hallitus tekee tiedeperusteisesti politiikkaa. [Ben Zyskiewicz: Onneksi teillä on loputtomasti rahaa! Jos kehykset ei riitä, niin venytetään kehyksiä!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

15.18 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Täällä on noussut useissa puheenvuoroissa esiin kulttuurin ja liikunnan merkitys. Niitä molempia on kaivattu korona-aikana, ja siksi myös tässä suunnitelmassa, jota nyt tämä sali käsittelee, korostuu se, että mahdollisimman nopeasti mutta varovaisen vaiheittain tapahtumia ja ihmisten kokoontumisia avataan.

Minäkin kiinnitin huomiota joidenkin puheenvuorojen sävyyn siitä, että mahtavatko tällaiset asiat olla tärkeitä laisinkaan tai edesauttaako Suomen asiaa ylipäättään muuten se, että me asetamme ihmisryhmiä vastakkain, koska aika monelle korona-aika on ollut poikkeuksellisen vaikea. Se ei ole kohdellut kaikkia samalla tavoin: on meitä hyväosaisia, mutta on myös monia ihmisryhmiä, joille tämä on ollut vaikeaa aikaa. Ja olen aivan varma, että joka ikinen suomalainen nauttii ajatuksesta siitä, että jos ja kun me hoidamme tämän tautitilanteen hyvin, kesällä on mahdollisuus teatteriin, konserttiin ja elokuviin — kaikkeen sellaiseen, mitä olemme kaivanneet — urheilukatsomoihin.

Täällä nostettiin esiin, arvoisa puhemies, myös tämä tapahtumien takuutuki. Se on varsinaisesti ministeri Lintilän osa-aluetta mutta liittyy tiiviisti sekä kulttuuriin että urheiluun, ja siksi vastaan siihen. Se takuutuki on ensinnäkin tietysti luonteeltaan sellainen, että me toivomme, että sitä ei tarvittaisi eli että kaikki suunniteltu voitaisiin toteuttaa. Mutta se on selkänöja valtiolta siinä tilanteessa, jos tapahtuma perutaan tai sen kokoa joudutaan pienentämään. Tuki on voimassa tämän vuoden loppuun.

Kysyitte, edustaja Wallinheimo, että entäpä sellaiset ikään kuin jatkuvat toiminnot, kuten sarja- tai seuraliigatyypiset jatkuvat urheilutapahtumat. Niillä on mahdollisuus omaan erillistukeen opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja toisaalta myöskin TEMin kustannustuesta.

Kaikkineen tämä kulttuuri- ja tapahtuma-alan ja liikunta-alan tukipaketti, joka viime viikolla hallituksessa sovittiin, on kooltaan 230 miljoonaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.20 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, ministeri Saarikko, toitte esille sen, kuinka ihmiset odottavat pääsevänsä näihin tapahtumiin. Stuba Nikula tviittasi 16.4., että tunnissa Tuska, Provinssi, Ilosaarirock peruttiin — yli 10 miljoonaa pois täältä — ja pieni paperitehdas tunnissa. Tapahtuma-ala, tapahtumateollisuus, on menettänyt jo 2,6 miljardia, ja musiikkiala menettää joka päivä miljoonan. Nyt peruutettiin Flow-festivaali. Ei ole, arvoisa ministeri Saarikko, enää niitä tapahtumia, mitä ihmiset odottaisivat. Mikko Kosonen totesi, että ”avattava mahdollisimman paljon turvallisia tapahtumia, muussa tapauksessa ala uppoaa”, ja hän totesi, että tämä valmistelu vie itse

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

asiassa kuukausia, ja sen takia nyt pitäisi ottaa tämä avaamiskortti käyttöön — jota nyt näyttävät perussuomalaisetkin hyvin laajasti jo kannattavan — eli rokotepassi tai koronatodistus, jolla päästäisiin [Puhemies koputtaa] näitä tapahtumia avaamaan. Kysyisin, ministeri Saarikko: millaisella aikataululla [Puhemies: Aika!] tämä voitaisiin saada käyttöön?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Asell.

15.21 Marko Asell sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poikkeusolot ovat nyt ohi, ja koronapandemia on tällä hetkellä menossa meillä Suomessa parempaan suuntaan. Maamme on selviytynyt kansainvälisesti vertaillen hyvin. Meillä on koronatartuntojen kokonaislukumäärä EU-maiden pienin, kuolleisuusluku suhteessa asukaslukuun kolmanneksi pienin, ja meillä on myös talous kyykännyt lähes kaikkia muita maita vähemmän. Tämän lisäksi rokotetahti on meillä kolmanneksi nopeinta EU-alueella. Kiitos tästä kuuluu hallituksen oikea-aikaisille ja riittävän tehokkaille rajoituksille sekä tietysti kansalaisille, jotka ovat noudattaneet ohjeistuksia vastuullisesti.

Nyt kun yhteiskuntaa avataan taas, niin pitää keskittyä heti niihin, joihin kriisi on iskenyt pahiten. Pidän tärkeänä ja hyvänä, että lapset ja nuoret asetetaan etusijalle niin, että peruskoulut ja toisen asteen opinnot voidaan pitää avoimina, nuorten harrastustoimintaa avataan ja kesän leiritoiminnot toteutetaan niin, että kesä olisi lapsille ja nuorille mahdollisimman normaali.

Myös tapahtuma-ala ja kulttuuriala ovat olleet isoina kärsijöinä, joten hyvä, että on toimia, joilla [Puhemies koputtaa] voidaan taata tapahtumien järjestäminen turvallisesti, esimerkkinä Barcelonassa tehty koe, [Puhemies koputtaa] jossa testattiin monen ihmisen tapahtumaa, ja siellä tartuntoja ei [Puhemies: Aika!] tullut, kun oli riittävän hyvät toimet.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.23 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronatilanteesta saamme ensisijaisesti kiittää kansalaisia, mutta hallituksen koronatoimet eivät ole olleet kaikilta osin oikeudenmukaisia, vaikuttavia, välttämättömiä tai oikeasuhtaisia — esimerkkeinä nyt vaalien siirto, ravintoloiden kohtelu ja liikkumisrajoitusfarssi.

Rajojen kohdalla sen sijaan löysäillään edelleen. Suomessa kevään lämmön odotetaan hillitsevän covid-epidemiaa. Intiassa lämpö ei tunnu estävän tilanteen kehitystä katastrofiksi. Exit-strategiaa suunniteltaessa pitää pitää mielessä se, että joka ikisen tartuntaketjun alkupää on siellä ulkomailla. Rajojen terveysturvallisuudesta tulee pitää tehostetusti huolta etenkin pandemiasta pahiten kärsivien alueiden ja maiden, kuten Intian, osalta. Ulkoministeriön matkustusohje kehottaa kuitenkin edelleen vain välttämään tarpeetonta matkustamista sinne. Intian virusvariantti tuntuu kestävän lämpöä vallan mainiosti — meillä ei ole varaa päästää sitä Suomeen. Puheenne tai tekonne eivät toistaiseksi vakuuta. [Puhemies koputtaa] Miten estätte variantin [Puhemies koputtaa] pääsyn yli Suomen rajojen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska — edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Kivisaari.

15.24 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että pääsemme keskustelemaan koronarajoitusten purkamisesta. Olemme selvinneet krii-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

sistä melko hyvin verrattaessa moniin muihin — hoidetaan asia tyylikkäästi loppuun saakka.

Eilen siis hallitus totesi poikkeusolojen olevan ohitse. Samalla päättyi muun muassa ravintoloiden täyssulku. Taas saa mennä, kunhan käyttäytyy vastuullisesti.

Korona on totta kai koskettanut meitä kaikkia, mutta kannan erityistä huolta lapsista ja nuorista. Kasvun vuodet ovat herkkää aikaa, ja koronan jättämä jälki nuoriin voi olla pitkä. Iltoitsen tietysti siitä, että voimme taas puhua nuorten harrastusten avaamisesta ja perhejuhlista yhdessä läheisten kanssa. Todella tärkeä tavoite on myös, että suomalaiset, myös ikäihmiset, [Puhemies koputtaa] pääsevät jälleen tapaamaan toisiaan kasvotusten.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Virolainen.

15.25 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rajoitusten hallittu purkaminen ja tämän yhteiskunnan terveysturvallinen avaaminen on ihan varmasti meidän kaikkien toive. Se luonnollisesti edellyttää sitä, että rokotukset etenevät sujuvasti ja myös saavutetaan laaja rokotekattavuus.

Kannankin huolta terveydenhuollon henkilöstöstä. Nimittäin meidän sairaalamme eivät ole saaneet riittävästi rokotteita ja jopa yliopistosairaaloissa työskentelee hoitohenkilökuntaa, jota ei ole rokotettu. Lisäksi meidän on muistettava terveydenhuollon opiskelijat, jotka kuukauden kuluttua, toukokuun viimeisellä viikolla, aloittavat kesätyönsä eri terveydenhuollon yksiköissä. Tiedustelin hallitukselta: Mikä on se tavoiteaikataulu, jolloin meidän terveydenhuollon henkilöstö on rokotettu? Sehän on ensiarvoisen tärkeää. Kun kesälomakausi alkaa ja alkaa tämä työkierto, niin meillä pitäisi olla rokotettua henkilökuntaa.

Toinen asia, mihin edustaja Juvonen jo viittasi, oli henkilöstövaje. [Puhemies koputtaa] Kun hoitovelkaa aletaan purkamaan, jonoja purkamaan, niin otatteko yksityisen sektorin siihen julkisen sektorin tueksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm.

15.26 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle tästä, että tuotte meille tulevaisuuden näkymää tänäkin päivänä.

Täällä on puhuttu paljon lapsista ja nuorista, ja pandemia on vaikuttanut perheisiin monin tavoin. Itse kannan huolta perheistä. Haluankin nostaa esiin myös ennaltaehkäisyn ja sen tärkeyden: Muun muassa edustaja Hopsu puhui täällä ikävistä uutisista, ja nyt meidän on reagoitava siihen, kuinka me toimimme ja ennaltaehkäisemme sitä, että näitä uutisia ei tule enää kymmenen vuoden päästä. Nyt on se hetki. Huolta on pidettävä masuvauvoista mummoon. Lapsiperheiden tukeen tulee satsata tulevina vuosina voimakkaasti. Jokaisella perheellä, lapsella ja nuorella on oltava saatavilla tarvittava tuki arjen haasteisiinsa. Onko hallitus suunnitellut sitä, kuinka esimerkiksi kotiapua voisi lisätä niille perheille, joissa nyt jo ongelmia on, ettei niitä ainakaan tule tulevaisuuteen lisää?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.28 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä useat kollegat ovat jo nostaneetkin esille lasten ja nuorten liikuntaharrastusten rajoitusten purkamisen välttämättömyyden ja sen tärkeyden, että lapset ja nuoret pääsevät palaamaan näihin

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

liikuntaharrastuksiin. Paljon on kansalaisilta tullut palautetta juuri siitä vaiheistuksesta ja aikataulutuksesta, että miksi aikuinen saa mennä baariin sillä hetkellä, kun yli 12-vuotiaat lapset ja nuoret eivät vielä saa mennä liikuntakerhoon.

Liikunnan ja urheilun rajoitusten purkamisen aikataulun tulee olla ehdottomasti oikeasuhteinen yhteiskunnan muun aikataulutuksen suhteen. Olisinkin halunnut kysyä asianomaiselta ministeriltä: kun suomalaiset liikunta- ja urheilujärjestöt lähestyivät hallitusta ja toivoivat tähän vaiheistukseen vielä harkintaa, niin millä tavalla hallitus on tähän vastannut? Nimittäin meillä on nytten toukokuussa oli toivottu, että 13—20-vuotiaat olisivat jo voineet aloittaa täysimääräisesti kilpailutoiminnan niin sisä- kuin ulkotiloissa, [Puhemies koputtaa] mutta nyt sitten hallituksen exit-strategiassa puhutaan kesä—heinäkuusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Holopainen, Hanna.

15.29 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikilla mittareilla mitattuna Suomen koronatorjunta on onnistunut erinomaisesti, ja meillä on nyt mahdollisuus käsitellä tätä exit-strategiaa. Korona-aika on ollut raskasta aikaa monille. Erityisesti lasten ja nuorten arki on mullistunut täysin, ja siitä on aiheutunut vakavaa henkistä kuormitusta. Onkin erittäin tärkeää, että voimme nyt turvata lapsille ja nuorille paluun turvalliseen ja vakaaseen arkeen ja kesäleirit ja harrastukset ovat jälleen mahdollisia. Onkin hienoa, että olemme pystyneet kannattelemaan näitä seuroja ja järjestöjä, jotka näitä järjestävät.

Meillä on nyt näkymä toivosta ja uudesta normaalista. Korona on kuitenkin aiemminkin osoittautunut erittäin ovelaksi viholliseksi. Onkin tärkeää edelleen varautua reagoimaan täsmätoimin pandemiatilanteen mukaan. Virusmutaatioiden kehittymistä ja leviämistä on seurattava erityisen tarkasti, ja on tärkeää luoda rajoille työkalut, jotka ovat toimivia, ja tähän tarvitaan ministeriöiden välistä hyvää yhteistyötä ja koordinaatiota.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vähämäki.

15.30 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Aivan ensimmäiseksi, pandemian alussa, tehtiin toki sellainen valinta, että suojellaan kansalaiset, pidetään heidän hyvinvoinnistaan huolta ja estetään tehokkaasti epidemian leviäminen. Toisessa vaiheessa tuetaan sitten taloutta. Tehtiin takauspäätöksiä, tehtiin kehittämistukia, pistemäisiä tukia, yleistuki viimeisessä vaiheessa. Tutkimusten mukaan nämä olisi täytynyt tehdä toisinpäin eli aloittaa siitä yleistuesta.

Nyt kun yhteiskuntaa avataan asteittain, käänteisesti, mitä on suljettu, niin taloutta täytyy kuljettaa siinä mukana käsi kädessä. Mikä on se analyysi siitä, miten täytyy niitä tukia kuljettaa tässä mukana loppuun asti? Meidän täytyy huolehtia näistä yhtiöistä, mitkä ovat toimineet vastuullisesti, ja tukea heitä loppuun asti tässä ja tuki huolehtia sitten myöskin valtiontaloudesta. Kyllä tässä vähän huolestuneena katsoo näitä päätöksiä, mitä on tullut, jos kehykset ylitetään [Puhemies koputtaa] 900 miljoonalla ensi vuonna ja 500 miljoonalla sitten 2023.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkasalo.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

15.31 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa tosiaan, niin kuin täällä on monesti toistettu, että hallituksella on tässä exit-strategiassa tämä lapset ensin -periaate. Me kaikki tiedetään, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden kriisi oli olemassa jo ennen koronaa. Se on syventynyt entisestään, ja oma viestini hallitukselle on, että tämä on asia, joka ei voi enää odottaa. Me saamme uutisia tällä hetkellä Turusta, Tampereelta, Helsingistä, että nuoria, itsetuhoisia nuoria, joutuu yöpymään osastojen lattioilla patjoilla. Tämä ei ole kenenkään edun mukaista.

Ongelmat ovat siellä perustasolla tällä hetkellä. Kyse ei ole pelkästään aina resursseista, vaan siitä, että meillä saattaa olla myös lainsäädännössä sellaisia kohtia, jotka vaativat parannuksia. Kyse on myös johtamisesta, kyse on siitä, että tällä hetkellä erikoissairaanhoidon hakeutuu lapsia ja nuoria, joita voitaisiin siellä perustasolla hoitaa. Tämä on asia, joka ei hoidu vain pelkästään lyhytterapialla tai terapiatakuulla. [Puhemies koputtaa] Meillä on lapsia ja nuoria, jotka kaipaavat myös pitkäkestoista hoitoa, ja heillä on siihen [Puhemies koputtaa] täysi oikeus. Toivon, että hallitus puuttuu tähän ongelmaan pikimmiten.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

15.33 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tässä tilanteessa ollaan ja tällä hetkellä exit-strategiaa rakennetaan. Erityisen iloinen olen siitä, että hallitus on osallistanut myös suomalaiset tähän strategian ratkaisemiseen ja rakentamiseen, ja minun mielestäni se tuolla näkyykin. Painopisteet ovat juuri ne, mitä täällä salissa on puhuttu: nuoret, lapset, harrastaminen, myös ikäihmisten mahdollisuus harrastuksiin osallistua sekä tapahtumien ja urheilutapahtumien avaaminen.

Täällä on kokoomus erityisesti viime viikkoina puhunut rokotepassista, ja sitä on pidetty erityisenä ihmetyökaluna. Itse en usko siihen. Kumminkin maailmalla ja Euroopassa ja Suomessa edelleen epidemia on päällä, ja joudutaan sitten kumminkin portaattain, niin kuin hallitus on hyvin tätä vienytkin eteenpäin, epidemiasta ulos.

Nyt on tärkeää, että edelleen menemme vastuullisesti eteenpäin, [Puhemies koputtaa] ja tällä me tästä epidemiasta päästään sitten irti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

15.34 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koronapassi ei varmaan mikään ihmetyökalu ole, mutta kyllähän se täytyy kuitenkin viedä eteenpäin nopeutetussa järjestyksessä.

Itse käsitan niin, että tämä hyvä koronatilanne tällä hetkellä Suomessa on hallituksen ja eduskunnan hyvän yhteistyön ansiota. Se on osittain sen ansiota, että Suomi on syrjäinen maa ja meillä on harva asutus, ja sitten suomalaiseen kulttuuriin liittyy sellainen piirre, jota ei suinkaan ole kaikissa maissa, että kansalaiset uskovat viranomaisten ohjeita ja määräyksiä. Sen takia meillä on hyvä tilanne.

Kyllähän rajaturvallisuus ja rajaliikenteen hallinta aivan oleellisesti liittyvät sitten exit-strategiaan, koska se ulkoinen uhka on koko ajan olemassa, ja kysyisin oikeusministeriltä: kun tässä on nyt kuukausia pyöritetty tätä koronapassia ja kai siihen liittyviä perusoikeusongelmia on pohdittu myös oikeusministeriössä, niin voisitteko te avata meille kansanedustajille, mitä mahtavat ne perusoikeusongelmat olla, jotka liittyvät näin yksinkertaiseen asiaan kuin koronapassi?

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

15.35 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Hiukan syvennän edustaja Vähämäen mainiota puheenvuoroa hetki sitten: Me tiedämme kaikki, että yritykset luovat pohjan hyvinvointivaltiolle myöskin koronan jälkeen. Suomessa on vajaat 300 000 yritystä, joista valitettavan moni on konkurssiuhan tai lopettamisuhan alla, noin kymmenen prosenttia on Suomen Yrittäjien viimeisen tutkimuksen mukaan tällaisessa tilanteessa, eli siellä pommi tikittää taustalla. Näitä 30 000:ta yrittäjää meillä ei ole varaa mitenkään menettää. Hallituksen on ryhdyttävä nyt toimiin kiireesti, koska tilanne on nyt akuutti ja se tulee hetken päästä silmille.

Eli on tehtävä toimia, joilla yrittäjä saa joustavasti mahdollisuuden myöskin uuteen alkuun. Ehkä restarttiraha ja velkajärjestely- ja yrityssaneerauslainsäädännön uudistaminen ovat niitä hyviä keinoja, mutta mitenkäs sieltä puoliväliriihestä kuuluivat nämä ajatukset ja ehdotukset työnantajien sivukulujen nostamisesta? Ei kyllä suositella missään nimessä tssä tilanteessa. [Puhemies koputtaa] Me tiedämme, että Suomi nousee yrittäjyydellä ja työllä, ja se on myöskin parasta terapiaa. Toivon, että tähän tartutaan ripeästi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

15.36 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Exit-suunnitelma on tärkeä reitti kohti normaalia elämää ja kesää. ”Lapset ja nuoret edellä” on painotus, joka on suorastaan sydämellistä. Perheissä on oltu lujilla. Koulujen paluu lähiopetukseen auttaa, samoin harrastustoiminnan avaaminen. Meidän on tarpeen tukea perheitä ja sukuja ja yhteisöllisyyttä kaikin tavoin. Kesätahtumien ja leirien mahdollistaminen auttaa, mutta sukupolvien yhteensaattamisen tulee olla tärkeä tavoitteemme. Se vahvistaa perheissä ja suvuissa jaksamista ja toisista huolehtimista. Lasten tulee saada kohdata isovanhempansa perhejuhlissa ja muutenkin, sillä yksinäisyys on ollut suuri ongelma. Tässä auttavat toki rokotukset ja niiden järjestys. Ikäryhmittäin eteneminen on ollut oikea ratkaisu. [Puhemies koputtaa] On tarpeen toki miettiä, miten muuten saamme sukupolvet yhteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pelkonen.

15.38 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten kaikki hyvin tiedämme, Suomi ei ole erillinen saareke vaan olemme niin kaupan, yhteistyön kuin muunkin kansainvälisen kanssakäymisen kautta integroitu osa kansainvälistä yhteisöä. Kansainvälisen yhteisön tehtävä on vaikuttaa siihen, että koko maailman väestö saadaan mahdollisimman tehokkaasti rokotettua ja että tauti saadaan painettua alas myös kehittyvissä maissa. Kysyisinkin hallitukselta: miten Suomi on myötävaikuttanut tai aikoo myötävaikuttaa siihen, että EU ja Yhdysvallat ottavat aktiivisemman roolin rokotusdiplomatian edistämisessä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Werning.

15.38 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että olemme tässä tilanteessa ja että valoa pitkän tunnelin päässä on vihdoinkin näkyvissä.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Haluan kiittää hallitusta niistä aiemmin tehdyistä toimenpiteistä, joidenka ansiosta pitkälti olemme nyt tässä tilanteessa. Epidemiologinen tilanne on ollut haasteellinen, mutta tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Vaikka tilanne on parantunut, niin toivon, että jokainen muistaa sen, että tilanne ei kuitenkaan ole ohitse. Meidän tulee jatkossakin toimia vastuullisesti, huolehtia välimatkoista, huolehtia hygieniasta, koska en usko, että kukaan haluaa sitä, että kun tilannetta tarkastellaan, niin joudumme kiristämään toimenpiteitä. Päinvastoin uskon, että jokainen toivoo, että kun tilannetta tarkastellaan, niin voimme vain vapauttaa tilannetta ja purkaa rajoituksia entisestään. Erittäin hyvä on se, että näitä rajoituksia aletaan purkamaan yhteiskuntamme tärkeimmistä palasista — lapsista, nuorista ja vanhuksista — ja että heidän arkeaan helpotetaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lundén.

15.40 **Mikko Lundén ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin tahdon tiedustella vähän hallituksen suhtautumisesta yrittäjyyteen.

Lukuisat yrittäjät ympäri Suomen ihmettelevät, miksi hallitus haluaa estää kaiken toiminnan tietyillä toimialoilla tartuntariskistä riippumatta. Hallitus on nostanut syntipukeiksi ravintolat ja liikuntapaikat. Eri valiokunnat, keskeisenä perustuslakivaliokunta, ovat kerta toisensa jälkeen huomauttaneet, että rajoitusten on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Käytännössä siis rajoitustoimista tartuntojen torjunnassa saatavan hyödyn on oltava suhteessa niistä aiheutuvaan haittaan. Hyvä hallitus, minkä takia olette unohtaneet tämän exit-strategiassanne? Miksi ette avaa ulkoliikintaharrastuksia, ulkoilmatapahtumia ja ravintoloiden terasseja nopeutetussa aikataulussa, koska ulkoilmassa tartuntariskit ovat paljon sisätiloja pienemmät? Ymmärrätekö te, että tässä on kyse tuhansien yrittäjien ja työntekijöiden toimeentulosta ja työpaikoista? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

15.41 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Laskevat tartuntamäärät ovat, totta kai, hieno asia. Näitä lukemia seurataan päivittäin, ja edelleen jatkossakin tarvitaan kansalaisilta, meiltä kaikilta, omaa vastuuta. Yksi keskeinen elementti on taloudellisen toimintakyvyn palauttaminen kaikilla tasoilla. Näitä asioitahan on suuressa yhteistyöhengessä käyty läpi ilmeisesti kehysriihessäkin — näin olemme seuranneet, että siellä ollaan joukkuehengessä oltu monta päivää.

Arvoisa puhemies! Tapahtumilla ja urheilulla on myös taloudellista merkitystä. Esimerkiksi jalkapallon Veikkausliigaa ja Ykköstä on pelattu nyt ilman yleisöä. Toiminta on alkanut. Kuitenkin tällä on iso taloudellinen merkitys Suomelle ja näille urheiluseuroille. Kysyisinkin: minkälaista vuoropuhelua urheiluseurojen suuntaan on nyt käyty, jotta voisimme ottaa katsomoon väkeä ja saada myös sitä kautta tätä taloudellista toimeliaisuutta edistymään?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huru.

15.42 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen exit-strategiaan liittyen kysyisin koronakoirista. Ministeri Kiuru jo lähti menemään, mutta... Koiriin liittyen: Tullihan on niitä jo lähes vuoden kouluttanut hyvällä osumaprosentilla,

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

mutta tämä kirjallisuuskatsaus, joka niihin liittyen on tehty, osoittaa kyllä sen, että siihen liittyen on kyllä vallalla käsitystä, että ei tiedetä, mitä ne koirat tekevät. Eivät koirat tunnistaa tautia. Täällä puhutaan, että ”positiivinen löydös voi johtaa tahdonvastaisiin liikkumisvapauden rajoituksiin, joilla voi olla myös juridisia seuraamuksia”. Eihän koira diagnosoisi. Koira on vain väline, jolla osoitetaan testiin menevät, ja testillä diagnosoidaan. Täällä puhuttiin myös hallinnon siiloutumisesta, joka tuntuu olevan yksi este tämän asian etenemiselle. Kysynkin hallitukselta: aiotteko hyödyntää [Puhemies koputtaa] koronakoiria viranomaisjohtoisesti korona-exit-ohjelmassanne? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

15.43 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemi kysyi, voisitteko avata sitä talousarviota tai budjettia. Ja jos oikein muistan, niin kehitysyhteistyöhön on myönnetty varoja noin 1 245 miljoonaa. Tässä koronakriisin aikana on ollut suomalaisia yrityksiä, jotka ovat pyrkineet kehittämään toimintaansa, ja on tehty valtavia ympäristö- ja kierrätysalan innovaatioita. Ja kun on tällaisia paikkakuntia, jotka ovat kokeneet kovia kriisejä tässä viime vuosien aikana, niin näillä innovaatioilla olisi suuri työllistävä vaikutus näille paikkakunnille. Arvoisat ministerit, erityisesti pääministeri, minkälaisia keinoja teillä on, ja voitteko käyttää näitä rahoja vähän enemmän tänne kotimaahan, [Puhemies koputtaa] ja millä tavoin Ilmastorahasto ja Kera ja kaikki muut [Puhemies koputtaa] saadaan ymmärtämään tämä kotimaisen [Puhemies: Aika!] työn tärkeys ja kehittäminen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Arvoisat edustajat, kirjanpitoi mukaan kaikki halukkaat ovat saaneet täällä vähintään yhden puheenvuoron. Käytämme tämän loppuajan niin, että otetaan ministeripuheenvuoroja, ja sitten muutamia puheenvuoroja ehditään myös vielä tähän ottaa. Mutta tässä vaiheessa ensinnäkin ministeri Ohisalo ja sen jälkeen ministeri Henriksson, ja sitten lopuksi koko keskustelun päättää pääministeri. — Ministeri Ohisalo, 2 minuuttia.

15.45 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvää keskustelua. On hienoa, kuten täällä on mainittu, että suomalaiset laajalti osallistuvat tämän exit-suunnitelman tekemiseen, mutta myös täältä on tullut erittäin hyvää evästystä tälle suunnitelmalle.

Edelleen hallituksen keskeinen tehtävä on suojella kaikkien Suomessa asuvien ja olevien ihmisten henkeä ja terveyttä, ja sen vuoksi on aivan selvää, että nämä rajaterveysturvallisuustoimenpiteet on jatkossakin erittäin hyvin hoidettu. Siitä pitää yhdessä pitää kiinni. Ministeri Kiuru tietysti osaltaan vastaa tästä terveysturvallisuuspuolesta, ja sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee siihen liittyvää lainsäädäntöä, tartuntatautilainsäädäntöä ennen kaikkea, ja tästähän ministeri Kiuru jo kertoi osaltaan, että uutta esitystä on vielä eduskuntaan päin tulossa, ja tämä on erittäin tärkeää.

Täällä kysyttiin, muun muassa edustaja Juuso aiemmin, että kuka sitten jatkossa, kun sisärajavalvonta poistuu, kysyy näitä erilaisia maahantulon edellytysperusteita. No, käytännössä vain rajavartijat voivat tiedustella maahantulon edellytyksiä, ja he tulevat toki jatkossakin tätä työtä tekemään, mutta yhteistyössä. Heille on tullut siis lisävelvoitteita ja uusia vastuita osana tätä pandemian hoitoa. He voivat virka-apupyynnöin terveysviranomais-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

ten ja kuntien tartuntatautiviranomaisten kanssa tehdä tätä työtä myös jatkossa eli voivat tulla sitten tarkastamaan todistuksia ja ennen kaikkea näitä negatiivisia testitodistuksia, jos tartuntatautilaissa on ensin kirjattu tästä asiasta. Eli sinänsä tarvitsemme ensin tämän terveyspuolen lainsäädännön kuntoon, ja sen jälkeen turvallisuusviranomaiset voivat sitten maahantulon edellytyksenä pyytää näitä negatiivisia testitodistuksia, eli ihmisten terveys-tietoja eivät turvallisuusviranomaiset voi muuten mennä tarkastamaan.

Täällä esitettiin hyviä kysymyksiä myös siitä, mitä tapahtuu Intiassa. Intian tilanne on erittäin vakava, seuraamme sitä jatkuvasti. On selvää, että Euroopan unionilla on myös yhteiset rajapolitiikat ja tämä EU:n green list eli vihreä lista siitä, mistä kolmansista maista Euroopan unionin sisälle voi tulla, ja toki osana tätä politiikkaa Intian osalta toimet ovat jo hyvin, hyvin kireitä ja Suomeenkin voi tuolta tulla vain hyvin perustelluista syistä. [Puhemies koputtaa] Mutta kyllähän ulkorajaliikenne on se, [Puhemies: Aika!] joka sitten vasta aivan viimeisenä aukeaa, eli ensin lähdetään näistä rajayhteisöistä, työmatkaliikenteestä, perheistä ja tätä rataa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson, 2 minuuttia.

15.47 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos edustajille oikein hyvästä keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä.

Tästä rokotetodistuksesta: edustaja Eestilä kyseli tätä perusoikeusulottuvuutta. On tietenkin niin, että ei minullakaan ole yksiselitteistä vastausta siihen, mutta voin hiukan avata sitä. Siis ensinnäkin on niin kuin lääketieteellinen ulottuvuus ja sitten on tämä perusoikeudellinen ulottuvuus. Se lääketieteellinen ulottuvuus on ollut se, että voidaanko olla varmoja siitä, että henkilö, joka on saanut rokotteen ei tartuta muita. Kun siihen on saatu vastaus, — ja mielestäni on nyt tullut sellaisia tietoja myös median kautta, että lääketieteilijät ovat todenneet, että näin saattaa olla, että se antaa sen suojan ja että silloin henkilö ei tartuta eteenpäin — niin silloin tullaan siihen oikeudelliseen kysymykseen, minkälaisia oikeuksia tämä voi antaa. Tässä pääasia on se, että se ei muodostu syrjiväksi. Ja silloin pitää ottaa huomioon ihmisten yhdenvertainen kohtelu ja pitää myös ottaa huomioon se, onko kaikilla ollut mahdollista ottaa tätä rokotetta ja mitä me tehdään sellaisten ihmisten kanssa, jotka syystä tai toisesta eivät voi rokotetta saada tai ottaa, lapset ja niin edelleen. Nämä ovat varmasti kaikki ratkaistavissa olevia kysymyksiä. Mutta tämä on tavallaan se kehikko, missä me ollaan, ja sen takia tätä asiaa pitää pohtia, ja viimeinen taho, joka sen pohtii, olisi tietysti perustuslakivaliokunta.

Mutta ensinnäkin se tärkein kysymys on tietenkin se, mihin sitä käytettäisiin. Ja voi ehkä sanoa myös näin, että jos on kyse siis julkisoikeudellisista palveluista, koulutuksesta, varhaiskasvatuksesta ja niin edelleen, on täysin selvää, että eihän siinä voi mitään tämmöistä passia edellyttää ihmisiltä. Yhdenvertaisuus ei taipuisi siihen. Mutta jos on yksityisoikeudellinen tilaisuus tai on elinkeinonharjoittajan järjestämä tapahtuma, se saattaa olla eri asia. Mutta sen takia se ei ole niin kuin helpommasta päästä ja täytyy miettiä, mihin sitä tarvitaan, mihin sitä haluttaisiin. Ja se on sitten vastuuministeriöitten asia miettiä, että miten ja miksi sitä tarvittaisiin, [Puhemies koputtaa] ja siihen varmasti löytyy erilaisia vastauksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. Ja nyt löytyy vielä sellaisia edustajia, jotka eivät ole käyttäneet vielä ensimmäistäkään puheenvuoroa, joten annan heille. Ja he ovat, aloittaen tästä — edustaja Semi.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

15.50 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu nuorten ja lasten harrastemahdollisuuksista ja siitä, kuinka heidän pitäisi päästä liikkumaan vapaammin. Mutta asia, mistä ei ole puhuttu paljoakaan, on se, kuinka Suomi saa rahan tänä korona-aikana ja korona-ajan jälkeen, eli meidän vientiteollisuuden työntekijät. He pyörivät tällä hetkellä ympäri maailmaa, sinne on myyty meidän tuotteita, joita he rakentavat, ja sitten valmiissa käyvät huoltomiehet huoltamassa niitä. Törmäsin tapaukseen, missä Tšekkeihin menevä huoltomies sanoi, että hän ei saanut koronarokotetta syystä, että ei ole tarpeeksi iäkäs, mutta kun hänellä oli autoimmuunitauti, niin minun mielestäni semmoinen olisi kuulunut olla, koska hän vaarantaa henkensä siellä työkohteessa. Minä toivoisin, että hallitus ottaa tällaiset erityisalatkin huomioon suunnitellessaan jatkotoimenpiteitä. Sillä tavalla saadaan [Puhemies koputtaa] hoidettua, että suomalainen vientiteollisuus ja niiden tuotteet tulevat hyvin huollettua näin vaikeinkin aikoina. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

15.51 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Finland har i en internationell jämförelse klarat sig oerhört bra. Det är något vi alla kan vara mycket stolta över. Det har varit väldigt tufft för de flesta finländarna, men i en internationell jämförelse har vi klarat oss bättre än många andra länder i Europa och i världen. Exitplanen är viktig, den har en viktig psykologisk betydelse för att få finländarna att orka kämpa nu den sista biten tills vaccinationerna av hela befolkningen är gjorda. Det är fint att regeringen har hört brett när man har färdigställt planen, hört kommunfältet, hört arbetsmarknadsparterna, hört kulturen, hört unga, hört många när man har färdigställt det.

Mycket har sagts här som har varit jättebra, och det jag ännu skulle vilja tillägga är att det är viktigt att komma ihåg att Finland ser olika ut på olika platser och olika regioner har olika behov. Jag kommer från Åland och vi har särskilda behov jämfört med till exempel Helsingfors eller Tammerfors eller andra orter, och det är viktigt att tänka också på gränsregionernas speciella betydelse när man nu utformar [Puhemies koputtaa] den här exitplanen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mari Holopainen.

15.53 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hienoa nähdä hallitus täällä vastailemassa hyvin kysymyksiin varmasti rankkojen päivien jälkeen.

On tärkeätä, että vastaamme koronavirukseen edelleen tuomiin kysymyksiin mahdollisimman nopeasti ja tutkimuspohjaisesti, ja on hienoa, että kulttuuri saa tukea. Tässä on tullut tämän kriisin aikana hyvin esiin se, että meillä ehkä kuvamme tästä Suomen elinkeinorakenteesta ei ihan vastaa sitä, mitä se todellisuudessa on. Kun alkutuotanto on painunut jo alle 3 prosenttiin bkt:stä, niin samalla palvelualojen ja myöskin palveluviennin osuus on kasvanut. Kulttuuriala työllistää jopa 140 000 ihmistä ja on tärkeä myös meidän taloutemme kannalta ja totta kai ihmisten hyvinvoinnin kannalta. On tosi hienoa, että nyt tukipaket-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

ti on löytynyt kulttuurialan ahdinkoon, joka nyt vielä varmasti jonkun aikaa valitettavasti jatkuu.

Ja mitä tulee taas tähän tutkimustietoon, niin on hyvä hyödyntää sitä, että ulkona virus tarttuu heikommin. Sen takia onkin tärkeätä, että lasten harrastukset saadaan etenkin ulkona avattua mahdollisimman nopeasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

15.55 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Exitstrategin är mycket efterlängtat och den inger framtidstro. Det är väldigt viktigt att vi har det nu före återgången till en normal vardag inom många olika sektorer, och det är viktigt att det här sker på ett trovärdigt sätt i befolkningens ögon. Strategin ger bättre möjligheter för barn och unga att utöva hobbyer, och vi vet att vi har en stor drop out, alltså att barn har slutat med sina hobbyer på grund av corona. Det här är ett stort bekymmer och det är dags att reagera på detta nu.

Exit-suunnitelma luo tulevaisuudenuskoa, ja nyt tässä mennään hillitysti eteenpäin. On tärkeää, että nämä rajoitukset ovat uskottavia ja läpinäkyviä. Lapsista ja nuorista on puhuttu tässä paljon, mutta tiedetään myös, että drop out -ilmiö on todella suuri. Tuhannet lapset ja nuoret ovat lopettaneet harrastuksensa, ja vapaaehtoistyöntekijöiden jaksaminen on myös koetuksella. Kiitos tästä kulttuuri- ja liikuntapaketista, mutta toivon, [Puhemies koputtaa] että hallitus tekee työtä tämän eteen myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja sitten edustaja Ikonen.

15.56 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iloitsen myöskin siitä, että lasten ja nuorten harrastukset ja leiritoiminta ja muu avataan. Monissa kunnissa on viimeisen vuoden aikana jouduttu peruuttamaan nuorten tet-jaksoja, ja se on tietysti tällainen työelämävastuu. Tämä ei ole ehkä suoraan hallituksen asia, mutta tämmöisenä yleisenä yhteiskunnallisena toiveena: toivottavasti nuorille löytyy myös kesätyöpaikkoja nyt kesällä, vaikka tämä tilanne on haastava.

Täällä on tuotu vielä toinen kommentti asioihin, joista täällä on puhuttu, eli on tuotu esiin myöskin tätä kulttuuri- ja tapahtuma-alan huolta ja epäilty sitä rokotepassia. Kyllä minä ajattelen, että se olisi yksi tärkeä työkalu muitten joukossa, että voitaisiin saada näitä eteenpäin.

Mutta sitten varsinaiseen kysymykseen. Täällä siis kuultiin tänään, että tätä lakia ennakotestitodistuksesta valmistellaan, ja haluaisin vielä kysyä tarkentavana kysymyksenä: saadaanko se siis voimaan ennen rajojen avaamista laajemmin? Tai sitten toisinpäin oikeastaan sanoin: avataanko rajat näitten suunnitelmien mukaan, jos tässä ei ajoissa onnistuta? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Rinne.

15.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Haluan todeta edustaja Lundénin ja muutamien muitten puheenvuorojen johdosta seuraavaksi selventävänä, että tästä talosta ei ole lähtenyt ulos ihmisten sovellettavaksi, viranomaisten sovellet-

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

tavaksi yhtään semmoista esitystä, jossa ei olisi arvioitu oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttä, ja on todettu, että esitykset, joita täältä läpi menee, ovat oikeasuhtaisia ja välttämättömiä perusoikeuksien näkökulmasta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Yksimielisesti!] — Yksimielisesti, sekin on totta.

Mutta nyt haluan erottautua hieman tästä perustuslakivaliokunnan puheenjohtajan tehtävästä ja todeta sen, että olen ihaillen katsonut hallituksen työskentelyä tässä koronakriisissä, olosuhteissa, joissa lainsäädäntö ei ole ollut kohdallaan kaikilta osin, olosuhteissa, joissa hallinnon rakenteet eivät palvele ja tue sitä johtamistyötä riittävästi. Minusta nämä ihmiset ovat osoittautuneet todella jämäpteiksi ja osanneet hoitaa tämän tilanteen niin hyvin kuin kukaan tässä olisi voinut sitä hoitaa. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tämän keskustelun viimeinen puheenvuoro. — Pääministeri, 2 minuuttia.

15.58 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin hyvästä keskustelusta ja todella tärkeistä huomioista ja puheenvuoroista, joita täällä on käytetty hallitus—oppositio-rajat ylittävästi. Ministerit ovat moniin näistä kysymyksistä vastanneet, mutta haluan nostaa tässä omassa viimeisessä puheenvuorossani erityisesti tämän tulevaisuuteen varautumisen, paitsi tämän kriisin akuutin hoidon ja jälkihoidon, joka sen jälkeen seuraa, niin tietenkin myös tämän tuleviin kriiseihin varautumisen kysymyksen. Täällä on monissa puheenvuoroissa puhuttu johtamisjärjestelmän kehittämisestä, lainsäädännön kehittämisestä, siitä, millä tavalla tulevaisuudessa olisimme paremmin varautuneita tämänkaltaisiin tai toisenkaltaisiin kriiseihin. Täällä on puhuttu valmiuslain uudistamisen tarpeesta, tartuntatautilain uudistamisen tarpeesta, ja itsekin näen, että tämä on kysymys, johon koko eduskunta ja kaikki puolueet on otettava mukaan pikimmiten.

Tämä pandemia ei ole vielä ohi. Me näemme, että monissa Euroopan maissa tilanne on pahentunut. Onneksi Suomessa me olemme kulkemassa valoa ja kesää kohti ja täällä tilanne on menossa parempaan suuntaan, mutta monissa maissa tilanne on edelleen hyvin vakava ja muuttunut vielä vakavammaksi viime aikoina. Pandemia ei ole ohi, tämä kriisi ei ole ohi, ja senkin vuoksi meidän pitää yhdessä tarkastella niitä uudistustarpeita, joita suomalaisessa lainsäädännössä on.

Itse näen ja näiden kokemusten perusteella voin todeta, että me tarvitsisimme pandemiain. Me tarvitsisimme aivan erityyppisen lainsäädännön kuin mihin tartuntatautilaki tai edes valmiuslaki on antanut meille avaimia. Me tarvitsisimme sen kaltaisen lainsäädännön, jossa olisi valmiina kaikki mahdolliset työkalut, joita voidaan ottaa käyttöön, sellaisella parlamentaarisella lukolla, että ne toimivaltuudet eivät tulisi kuitenkaan liian herkästi käytetyksi. Tämä koko johtamisjärjestelmä pitäisi uudistaa. Se pitäisi uudistaa niin, että tehokkaat toimet, oikea-aikaiset toimet, ennakoivat toimet ja riittävän voimakkaat toimet olisi mahdollista ottaa käyttöön tämänkaltaisen tai vielä vaarallisemman tartuntataudin meitä kohdatessa. Ja tämänkaltaiseen lainsäädäntöön pitäisi [Puhemies koputtaa] todella rakentaa hyvin painava työkalupakki, selkeä johtamisjärjestelmä, ja siinä pitäisi olla sellaiset parlamentaariset lukot takana, että tämä voitaisiin sitten myös [Puhemies koputtaa] ottaa käyttöön.

Riksdagen avslutade debatten.

Punkt i protokollet PR 48/2021 rd

Ärendet slutbehandlat.